

VAN LANSCHOT
KEMPEN

Duurzaam en betrokken beleggen Verslag 2023

Voorwoord

De wereld staat voor enorme uitdagingen. Voor mij betekent dit dat het juist nu van groot belang is om stappen te blijven zetten; binnen onze invloedssfeer en samen met onze klanten en iedereen die bij en met ons werkt. Stappen die wij kunnen zetten vanuit onze eigen kracht en expertise. Dit is precies het ondernemerschap dat past bij Van Lanschot Kempen en bij onze klanten.

De missie van Van Lanschot Kempen is het behoud en de opbouw van vermogen voor onze klanten en de samenleving op een duurzame manier. Dat vraagt van ons dat we over generaties heen denken en ons inzetten voor een leefbare toekomst; in dialoog met onze klanten, met de bedrijven waarin we beleggen en met elkaar.

Focus op waar onze expertise ligt

Een mooi perspectief, een leefbare toekomst. Maar wat is nodig om daar te komen? Wij zien dat er een aantal grote transities gaande zijn, of op gang moeten komen: onder andere op het gebied van energie, voedsel, materialen, technologie en grondstoffen. Als wealth manager willen wij onze klanten helpen te navigeren door deze transities. Wij doen dit met een focus op de gebieden waar wij de meeste expertise hebben en het grootste verschil denken te kunnen maken. Voor ons zijn dit de energie- en voedseltransitie.

Concrete stappen

Het afgelopen jaar hebben wij hierin ook concrete en meetbare stappen in de juiste richting gezet. Bijvoorbeeld met de verdere uitbouw van ons Kempen SDG Farmland Fund, een fonds dat is gericht op verrijking en regeneratie van landbouwgrond, waarmee de voedseltransitie echt handen en voeten krijgt.

Maar ook op het vlak van onze leningen. Zo maken we met de vernieuwde Van Lanschot Kempen hypotheek duurzaam wonen aantrekkelijk, met een hypotheekrente die daalt als klanten hun woning verduurzamen. Daarbij bieden wij toegang tot externe verduurzaamingspecialisten die klanten kunnen bijstaan.

Daarnaast hebben wij binnen onze eigen organisatie onze ambities voor de verlaging van de CO₂-uitstoot verhoogd: ons doel is nu om jaarlijks per medewerker (FTE) 8 procent minder CO₂ uit te stoten.¹ Ook hebben we een zogeheten Carbon Sink aangeplant; een herbebossingsproject in samenwerking met Land Life Company, waarmee we op den duur, als de bomen groot genoeg zijn, onze resterende uitstoot kunnen compenseren. We blijven ook fors investeren in datakwaliteit en -ontsluiting, maar we realiseren ons wel dat het nog jaren zal duren voordat we kunnen spreken van de juiste benodigde data van alle partners in de ketens.

Actie en dilemma's

Wij kiezen er dus voor om dingen wel te doen in plaats van niet te doen, en dat zien wij ook terug bij onze klanten: pensioenfondsen die vaart maken met impactoplossingen, en private banking-klanten die ook over generaties heen denken en kijken naar duurzame oplossingen, naar impact en naar filantropie. Om deze klanten hierbij te helpen, hen te ondersteunen bij het navigeren door de transities, zetten wij graag onze expertise in.

Maar ons streven om onze ambities te verhogen en de transities te versnellen stelt ons ook voor dilemma's. Wij zien bijvoorbeeld dat een deel van onze klanten nog geen

uitgesproken duurzame ambities heeft. En dat inmiddels ook anders tegen internationale veiligheid wordt aangekeken dan een aantal jaar geleden, wat ook invloed heeft op de visie op beleggingen. Inzichten veranderen en daarom is het zaak oog te houden voor de lange termijn.

In gesprek met onze klanten

Naar onze mening is er eigenlijk maar één manier om hier uit te komen en vooruitgang te boeken. En dat is, heel simpel, in gesprek blijven, verbinding zoeken. Vanuit een ondernemende, actieve houding, gaan wij dit gesprek heel graag aan met onze klanten en met de organisaties waar we in investeren. Onze focus is helder: hoe maken wij het voor hen inzichtelijker en eenvoudiger om door de transities te navigeren en hoe creëren wij waarde, ook voor de volgende generaties?

Wij zien uit naar het vervolgen van de dialoog met u. Laten we ervoor zorgen dat we elkaar nu en in de toekomst blijven vinden en van elkaar blijven leren.

Maarten Edixhoven
Voorzitter van de Raad van Bestuur
Van Lanschot Kempen NV

¹ Verhoogd van onze eerdere doelstelling van -7% per FTE per jaar.

Over Van Lanschot Kempen

Van Lanschot Kempen NV is een onafhankelijke wealth manager gespecialiseerd in private banking, investment management en investment banking. Wij richten ons op het behoud en de opbouw van vermogen voor onze klanten en de samenleving, op een duurzame manier. Genoteerd aan Euronext Amsterdam, is Van Lanschot Kempen de oudste onafhankelijke financiële dienstverlener van Nederland: onze geschiedenis gaat terug tot 1737. Met onze lange termijnfocus en persoonlijke benadering helpen we onze klanten te navigeren door de onvermijdelijke transitie van deze tijd.

Vermogen gaat niet alleen over financiële middelen. Vermogen omvat alles wat waardevol is in het leven. Vermogen betekent ook het culturele en financiële vermogen van onze klanten veiligstellen voor toekomstige generaties. Of het opbouwen daarvan. Vermogen kan groei betekenen. Of juist het overdragen van een bedrijf dat in vele jaren is opgebouwd. Vermogen betekent kansen pakken en rust creëren. Kortom: vermogen gaat over zekerheid, dromen, ambities, wensen en beslissingen. En dus is vermogen voor iedereen anders.

Bij Van Lanschot Kempen zetten we onze expertise en talenten in om passende oplossingen en producten aan te bieden. Op die manier ondersteunen we onze klanten bij het bereiken van hun lange termijn doelstellingen.

Inhoud

1. Duurzaam beleggen: onze aanpak	4	>
Highlights 2023		
Energietransitie: inzetten op onze reductiedoelstellingen		
Voedseltransitie gezien vanuit het prisma van biodiversiteit		
Wat zijn duurzame beleggingen		
Dashboard 2023 en onze Tools		
Beleggen voor impact		
Vooruitblik		
2. Beleggingsstrategieën	24	>
Highlights 2023		
Engagement met de grote vervuilers: de uitkomsten		
Hogere doelstellingen		
CO ₂ -intensiteit van onze fondsen		
Engagement		
Stemactiviteiten		
Terugblik en vooruitblik		
3. Fiduciair management	37	>
Highlights 2023		
Evaluatie SDG-maatwerkindices		
Doorlopen van beheercyclus duurzaamheidsrisico's		
Adviseren over maatschappelijke impact		
4. Private Banking: Vermogensbeheer	42	>
Highlights 2023		
Neutraal, Betrokken, Sterk Betrokken		
Vermogensbeheerconcept Duurzaam in 2023		
Duurzame indexfondsen voor elke regio		
Alles start met het hart		
Begrippenlijst	48	>
Bijlagen	53	>

1

Duurzaam beleggen: onze aanpak

Navigeren door transities met meer focus

Onze tijd staat in het teken van ingrijpende maatschappelijke veranderingen. Voor een deel is dat het gevolg van ons decennialange productie- en consumptiegedrag. Ons doel als onafhankelijke gespecialiseerde wealth manager is om onze klanten bij te staan door deze transities heen, te navigeren naar de duurzamere economie waar die veranderingen toe leiden. We dienen onze klanten het meest door ons als betrokken aandeelhouder op te stellen en onze klanten te helpen hun vermogen te beleggen in ondernemingen en oplossingen die inspelen op de transities en deze ondersteunen. Op deze manier willen we waarde toevoegen aan onze beleggingen en de transities.

Voor ons als wealth manager staat beleggen centraal in wat we doen. Ons doel is het behoud en de opbouw van vermogen, op de lange termijn en op een duurzame manier. Voor langetermijndenken zijn visie en discipline een voorwaarde. Vandaar dat onze vermogensbeheerders actief en betrokken zijn en dat we tijd investeren in het echt doorgronden van wat we bezitten.

Energie- en voedseltransitie

Met het oog op onze omvang richten we de aandacht op de gebieden waarop wij denken het grootste verschil te kunnen maken; gebieden waarop we over sterke expertise en voldoende data beschikken om echte vorderingen te boeken en deze vorderingen ook te kunnen meten. Voor ons zijn dat de energietransitie en de voedseltransitie.

De energietransitie moet het gebruik van duurzame energie versnellen en dat van fossiele brandstoffen verminderen. De voedseltransitie, ons tweede speerpunt, moet leiden tot een systeem voor voedselproductie dat beter werkt voor mens en planeet. Een systeem dat diverser en voedzamer voedsel produceert. Werken aan deze twee transities betekent ook dat we aandacht moeten besteden aan de andere belangrijke transities die hier nauw mee samenhangen, zoals de transitie in grondstoffen en basismaterialen. Deze materialentransitie is noodzakelijk voor de energietransitie.²

² Zie voor een toelichting op de gebruikte termen de begrippenlijst aan het einde van dit verslag.

Wij zijn van mening dat een actief beheerde beleggingsportefeuille op de lange termijn voor de klant de meeste waarde oplevert. Financieel, en ook wat betreft milieu, maatschappij of bestuur.

We gaan direct in gesprek met portefeuillebeheerders en bedrijven waarin we beleggen. De gespreksonderwerpen lopen uiteen van de uitstoot van broeikasgassen tot rechten van medewerkers. We oefenen daarnaast ons stemrecht uit bij jaarvergaderingen. Als een portefeuillebeheerder of een bedrijf niet aan onze minimumnormen wil voldoen, kunnen we besluiten het bedrijf te verkopen uit onze portefeuilles.

We dragen bij aan de transities door ons te concentreren op zorgvuldig geselecteerde beleggingsthema's: klimaatverandering en biodiversiteit, en langer gezonder leven. Dat zijn de bouwstenen waarmee we de energie- en voedseltransitie invullen.

➤ De focus van dit verslag is onze benadering van duurzame beleggingen en onze inspanningen om onze klanten te begeleiden bij de energie- en voedseltransitie. Waar we Van Lanschot Kempen zeggen of de woorden 'wij/we' of 'ons' gebruiken, verwijzen we naar de Van Lanschot Kempen-organisatie en haar medewerkers. Waar nodig verduidelijken wij dat het uitsluitend gaat om VLK Investment Management, de investment manager van Van Lanschot Kempen.

Bron van alle gegevens in dit rapport is Van Lanschot Kempen (per 31 December 2023), tenzij anders aangegeven.

³ Lanthanum (La); Cerium (Ce); Praseodymium (Pr); Neodymium (Nd); Promethium (Pm); Samarium (Sm); Europium (Eu); Gadolinium (Gd); Terbium (Tb); Dysprosium (Dy); Holmium (Ho); Erbium (Er); Thulium (Tm); Ytterbium (Yb); Lutetium (Lu); Scandium (Sc); Yttrium (Y). Deze elementen staan bekend als zeldzame aardmetalen omdat ze relatief schaars zijn in de aardkorst en gekenmerkt worden door unieke magnetische en optische eigenschappen. Ze worden voor diverse toepassingen gebruikt, o.a. elektronica, magnetische materialen, lasers, accu's etc.

In het kort

Ook in 2023 ging onze aandacht opnieuw met name uit naar de energietransitie. We richtten ons daarbij vooral op onze rol als actieve belegger en spraken CO₂-intensieve bedrijven aan. Ook hebben wij de impact van klimaatverandering en de energietransitie op vastgoedmodellen gekwantificeerd. Daarnaast hebben wij stappen gezet in de voedseltransitie, vooral op het gebied van biodiversiteitsbehoud en bodemgezondheid. Dat nam onder andere de vorm aan van een beleggingskader voor biodiversiteit en engagement met bedrijven over dit thema. Zie voor meer informatie over onze benadering op pagina 9 en 10.

Tot slot hebben we onderzoek gedaan naar de gevolgen van klimaatverandering en de energietransitie op de assetallocatie, meer in het bijzonder het effect op de (lange termijn-)groei en inflatie. Onze conclusie is dat de energietransitie (op basis van een beleggingshorizon van 10 jaar) tijdelijke druk op de inflatie met zich mee kan brengen. Dat komt vooral door het schaarser wordend aanbod van fossiele brandstoffen, een bredere inzet van CO₂-prijsmechanismen en de schaarste van grondstoffen (hoofdzakelijk zeldzame aardelementen)³ die nodig zijn voor de energietransitie en de materialentransitie ondersteunen.

Highlights 2023

Onze klanten door transities helpen navigeren is onze prioriteit. Welke acties hebben we daartoe in 2023 ondernomen?⁴

Met behulp van onze uitgebreide expertise rond de vastgoedsector (verantwoordelijk voor **bijna 40% van de wereldwijde uitstoot van CO₂**), hebben wij de impact van klimaatverandering en de energietransitie op beleggingsmodellen voor vastgoed gekwantificeerd.

Wij hebben een beleggingskader voor biodiversiteit ingesteld (als aanvulling op het klimaatkader dat we al eerder hadden geformuleerd). In dit kader zijn de criteria voor onze beleggingen, engagements, uitsluitingen en impact op het thema biodiversiteit weergegeven.

We hebben in 2023 engagementgesprekken gevoerd met 131 ondernemingen, waaronder Shell, Nike, BMW en Lufthansa.

Er zijn in 2023 90 mijlpalen gerealiseerd in 110 engagements voor verandering.

We hebben stappen ondernomen om de gevolgen van de energietransitie en klimaatverandering voor de assetallocatie te evalueren.

In het afgelopen jaar hebben wij een nieuw beleid 'Langer gezonder leven' gepubliceerd. Wij schetsen hierin hoe we in al onze verschillende hoedanigheden (als belegger, aanbieder van oplossingen en diensten, adviseur, kredietverlener, inkoper en werkgever) er naar streven om een gezonder leven en betere werkomstandigheden te stimuleren. Dat beleid vindt u op onze [website](#)⁵. Arbeidsomstandigheden zijn in 2023 aan de orde gekomen in ons engagement met Nike en Jabil. Daarmee hebben we ons nieuwe beleid handen en voeten gegeven.

We hebben een op de toekomst gericht kader sociaal beleggen⁶ (alleen in het Engels beschikbaar) geformuleerd voor beleggen in zogenoemde reële activa ('real assets'). Aan de hand van dat kader meten we in hoeverre een onderneming bereid en in staat is om zich in te zetten voor maatschappelijke veerkracht. In onze visie heeft deze maatschappelijke factor (oftewel de 'S' in ESG) invloed op de financiële materialiteit op de lange termijn. Met dit beleid haken we ook aan bij het thema langer gezonder leven.

⁴ In de highlights is veelal sprake van acties van Van Lanschot Kempen Investment Management.

⁵ www.vanlanschotkempen.com/en-nl/investment-management/sustainability-approach/sustainable-investment-policies-and-publications

⁶ www.vanlanschotkempen.com/-/media/vlk/vlk-im-documents/news-and-knowledge/whitepapers/investing-with-a-social-purpose.ashx

Energietransitie: inzetten op onze reductiedoelstellingen

In lijn met het klimaatakkoord van Parijs willen we ons inzetten om de opwarming van de aarde te beperken tot +1,5C ten opzichte van het pre-industriële niveau. We willen daarom in 2050 een emissieneutrale ('net zero') belegger zijn. Daarvoor stemmen wij ons discretionair beheerd vermogen af op een reductie van de lange termijn-CO₂-intensiteit van gemiddeld 7% per jaar, naar gewogen gemiddelde CO₂-intensiteit (Weighted Average CO₂-intensiteit – WACI).⁷ Aan de hand van de WACI wordt de positie van een portefeuille in CO₂-intensieve emittenten gemeten. Dit is een maatstaf voor de mate van blootstelling van een portefeuille aan klimaattransiterisico.

Om ons doel te bereiken hebben we ook in 2023 weer een aanzienlijk deel van onze stem- en engagementactiviteiten gericht op klimaatzaken. Onze beleggingsteams hebben op basis van de WACI de CO₂-intensiefste ondernemingen aangesproken die in totaal goed waren voor minstens 50% van de CO₂-intensiteit van de betreffende portefeuille.

Zo hebben we gesproken met het Duitse cementbedrijf Heidelberg Materials over de opname van CO₂-reductiemijlpalen in de lange termijnbonusregeling van het management en het personeel. Dat houdt in dat het topmanagement van de onderneming verantwoording moet afleggen voor de gerealiseerde CO₂-vermindering.

De cementindustrie is goed voor circa 7% van de wereldwijde CO₂-uitstoot van de industrie. De scope 1-uitstoot vertegenwoordigt het grootste deel van de totale uitstoot van de sector. Door reductiedoelen te koppelen aan de lange termijnbonusregeling zullen de geformuleerde mijlpalen serieus worden genomen. In 2023 is er nog geen verandering gerealiseerd, maar Heidelberg Materials werkt aan een nieuw beloningsstelsel en heeft beloofd dit in 2024 op de agenda voor de algemene vergadering te zetten.

In dezelfde regio hebben we de Duitse luchtvaartgroep Lufthansa benaderd om te bespreken hoe zij van plan zijn om hun uitstoot verder te verminderen en vooruitgang te boeken op weg naar hun CO₂-reductiedoelstellingen voor

2030. In mei 2023 waren we blij om te zien dat de CO₂-reductieroutekaart tot 2030 die Lufthansa heeft opgesteld, is gevalideerd door SBTi.⁸ Het bedrijf introduceerde in Duitsland ook de Rail & Fly tickets.

➤ Zie voor een uitgebreidere toelichting op onze engagementactiviteiten met de 50% grootste uitstoters (op basis van de WACI), evenals op andere engagementtrajecten, het hoofdstuk Beleggingsstrategieën.

⁷ Het streefdoel van -7% is van toepassing op onze eigen Kempen-fondsen en de proposities 'Actief' en 'Duurzaam' bij Private Banking – wealth management.

⁸ Zie begrippenlijst voor de verklaring van termen, namen en begrippen.

Kwantificeren impact vastgoedsector

Een ander speerpunt was voor ons de vastgoedsector. Wij hebben gewerkt aan de kwantificatie van de impact van klimaatverandering en de energietransitie op beleggingsmodellen. We kunnen hier bouwen op de uitgebreide expertise binnen ons vastgoedteam, dat verscheidene succesvolle beleggingsstrategieën in (niet-)beursgenoteerd vastgoed beheert.

De sector is verantwoordelijk voor bijna 40% van de wereldwijde CO₂-uitstoot: dit betekent dat de transitie richting 'net zero' zowel transitierisico's als -kansen met zich mee brengt⁹. Hier liggen onder meer verschuivingen in het toezicht en veranderende wensen van klanten aan ten grondslag. De wet- en regelgeving is gericht op meer verduurzaming wereldwijd. Het risico dat bedrijven daardoor kunnen lopen is dat ze te maken krijgen met een boete voor excessieve CO₂-uitstoot. Anderzijds kunnen ondernemingen die de transitie naar duurzame werkwijzen met succes voltooien de waarde van de vastgoedobjecten vergroten en de levensvatbaarheid van de organisatie op de lange termijn zeker stellen.

Ook voor huurders wordt duurzaamheid steeds belangrijker. Veel huurders zijn bereid meer te betalen voor duurzame huisvesting, terwijl eigenaren de operationele kosten kunnen verlagen door maatregelen door te voeren als isolatie en de installatie van zonnepanelen.

Het doel van onze werkzaamheden is om de energietransitie in het vastgoedbeleggingsproces verder te kwantificeren. Met behulp van ons Environmental Pathway Framework (toegepast op het beleggingsuniversum beursgenoteerd vastgoed) brengen we in kaart in hoeverre ondernemingen op de energietransitie zijn voorbereid. Verder onderzoeken we hoe we in onze modellen (bestaande en toekomstige) heffingen op CO₂-uitstoot kunnen meenemen.

⁹ ESG-analyse vastgoed (vanlanschotkempen.com)

Voedseltransitie gezien vanuit het prisma van biodiversiteit

In 2023 groeide het belangrijke onderwerp voedselsystemen - wat we eten, hoe voedsel wordt verbouwd en geproduceerd, en hoe het vervoer ervan is geregeld - eindelijk uit tot een internationaal punt van aandacht. De in november 2023 in Dubai gehouden COP28 opende met een verklaring over duurzame landbouw, die door ruim 130 landen werd ondertekend. Tijdens de COP28 werd er zelfs een volle dag gewijd aan voedsel en landbouw. Ook in het slotdocument werd duurzame landbouw genoemd als onderdeel van de respons op de tweeledige crisis van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies.

Van Lanschot Kempen is zich er sterk van bewust dat ons huidige consumptiepatroon en stijgende levensstandaard hebben geleid tot een voedselproductiesysteem dat de natuurlijke hulpbronnen van onze planeet uitput en het milieu verontreinigt. We maken ons dan ook sterk voor een systeem voor voedselproductie dat beter werkt voor mens en planeet. Daartoe stellen we onze klanten in staat om te investeren in nieuwe oplossingen op dat gebied. Ook helpen we klanten om de impact op en wederzijdse afhankelijkheden van natuur en biodiversiteit in de portefeuille te zien.

Gezond voedsel en biodiversiteit

We zien het behoud en de verbetering van biodiversiteit en bodemgezondheid als van essentieel belang voor een schoner milieu en de productie van voedzamer en gezond voedsel.

De intensivering van de landbouw in de laatste decennia heeft een belangrijke rol gespeeld bij het toenemende verlies van biodiversiteit. We willen dat zo veel mogelijk beperken en zo mogelijk terugdraaien. Dat doen wij in het bijzonder door de voedseltransitie te bevorderen en ons te richten op het tot stilstand brengen van de ontbossing. Dit is in overeenstemming met ons [biodiversiteitsbeleid](#). In 2023 is er voor de Kempen-fondsen een vernieuwd biodiversiteitskader ingesteld met daarin de criteria voor onze beleggingen, engagement, uitsluitingen en impact.

Mountaintop, Brisbane area, NSW Australië

Levende bodem

Via ons SDG Farmland Fund kunnen we direct bijdragen aan de voedseltransitie. De strategie belegt in landbouwgrond waar een verschuiving van conventionele landbouw naar een regeneratief systeem wordt ingezet en richt zich op het verbeteren van de bodemkwaliteit en de regeneratie van de bodem. Dit leidt tot een gezondere grond en voedzamere gewassen. Zie voor meer informatie over de Farmland-strategie pagina 21.

Engagement over biodiversiteit

Ook in onze rol als actieve aandeelhouder streven wij er naar om bij te dragen aan het behoud van biodiversiteit. Zo zijn we in 2023 diverse dialogen gestart met grote voedselproducenten. Het Franse Danone hebben we bijvoorbeeld gestimuleerd om zich meer toe te leggen op producten van plantaardige eiwitten en de mogelijkheid om de verpakkingen te recyclen.

Een ander voorbeeld is het engagementtraject met TotalEnergies. We hebben het bedrijf samen met andere Nederlandse vermogensbeheerders aangesproken op het East African Crude Oil Pipeline Project. Dat project heeft waarschijnlijk een enorme impact op unieke en kwetsbare ecosystemen in Oeganda en Tanzania. TotalEnergies heeft inmiddels toegezegd om de mogelijkheden te onderzoeken om die impact te beperken en zal plannen voor biodiversiteitscompensatie formuleren. We blijven het project op de voet volgen.

Van Lanschot Kempen heeft zich in 2023 ook aangesloten bij het nieuw opgerichte samenwerkingsinitiatief voor engagement [Nature Action 100](#). Via dit initiatief worden bedrijven aangesproken in de sectoren die geacht worden van systeembelang te zijn voor het omkeren van natuur- en biodiversiteitsverlies in 2030. We behoren op dit moment tot het engagementteam dat in discussie is met Novo Nordisk en Sysco Corporation.

Mountaintop, Brisbane area, NSW Australië

Wat zijn duurzame beleggingen?

De Europese duurzaamheidswetgeving speelt een belangrijke rol in hoe we omgaan met het evalueren, integreren en rapporteren van en over duurzame beleggingen. In 2023 hebben we in het kader van de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid (SFDR)¹⁰ en MiFID II¹¹ onze rapportages verder verbeterd en progressie geboekt bij het verkrijgen en verwerken van gegevens over duurzaamheid.

Ook hebben wij onze definitie van duurzaam beleggen vastgelegd en aangescherpt. Daarmee kunnen we aan de hand van een op regels en gegevens gebaseerd proces bepalen of een afzonderlijke belegging als duurzaam kan worden aangemerkt in de betekenis van SFDR.

Hoe bepalen we of een belegging voldoet aan de test voor een duurzame bijdrage? We evalueren drie criteria:

- a) Allereerst kijken we naar de gerapporteerde of geschatte afstemming op de EU-taxonomie. Daarmee meten we in hoeverre de activiteiten van een bedrijf zijn afgestemd op een net zero-traject in 2050 net als op de bredere milieudoelstellingen.
- b) Ten tweede buigen we ons over de duurzame omzetbijdrage. Dat wil zeggen dat we bepalen of de omzet uit producten of diensten gericht zijn op één of meer impactdoelen op het gebied van milieu of maatschappij.
- c) Onze derde evaluatie betreft de bijdrage die aan een van de SDG-thema's (Duurzame Ontwikkelingsdoelen) wordt geleverd. Daarvoor berekenen we het aandeel van de netto-omzet van een onderneming die bijdraagt aan de realisatie van een SDG-doel, onder aftrek van het aandeel dat een belemmerende (negatieve) impact heeft. Wij brengen ook in kaart hoe de duurzame impact van de omzetbijdrage en de SDG-themabijdrage zich verhouden tot onze transitie- en duurzaamheidsthema's.

¹⁰ De verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid (Sustainable Finance Disclosure Regulation of SFDR). Deze verordening van de Europese Unie (EU) heeft als doel duurzaamheid in de financiële sector te stimuleren. Zie de begrippenlijst voor verdere uitleg.

¹¹ MiFID II (Markets in Financial Instruments Directive II) is een regelgevend kader dat door de EU is geïntroduceerd om de financiële markten te reguleren en de bescherming van de belegger te versterken. Zie de begrippenlijst voor verdere uitleg.

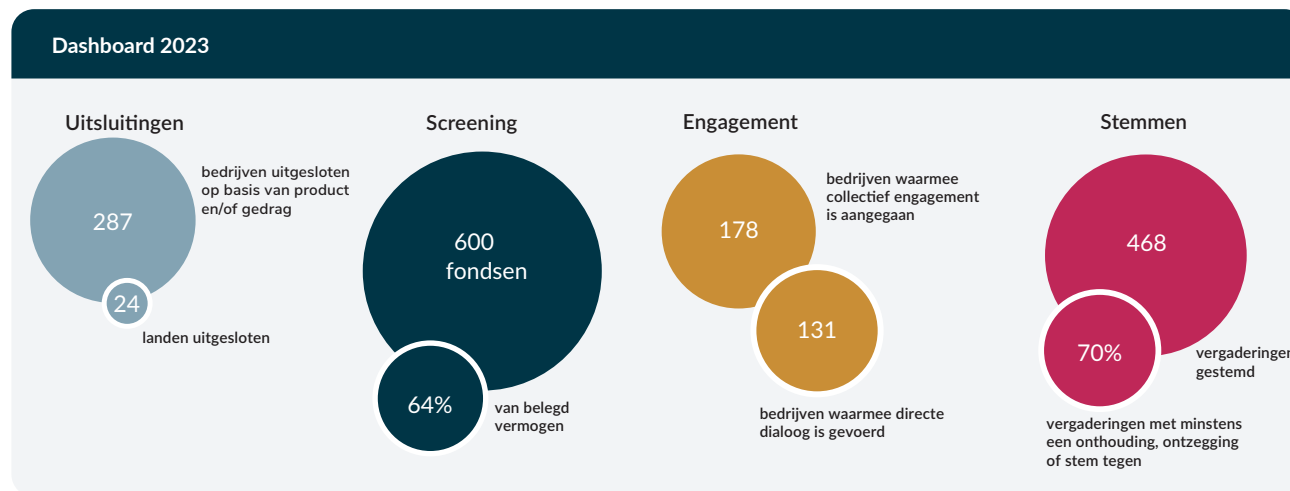
Op basis van al deze criteria concluderen we dat, in een beleggingsuniversum van grote tot kleine beursgenoteerde ondernemingen (large caps tot small caps) in zowel de ontwikkelde als de opkomende landen, circa 45% als duurzame belegging kan worden aangemerkt. Deze berekening is voor ons aanleiding om een hoger streefdoel te stellen voor de percentage van duurzame beleggingen in onze eigen fondsen (zie pagina 26 van dit verslag).

Wat betreft de wet- en regelgeving blijft de agenda voor duurzaamheid in de financiële sector duidelijk in beweging. We hebben in 2023 input geleverd aan wetgevingsoverleg via ons lidmaatschap van DUFAS, Eumedion en andere organisaties. We voorzien verdere aandacht van de toezichthouder voor uitspraken over duurzaamheid en impact en meer wijzigingen in de SFDR.

Hoe is duurzaamheid bij Van Lanschot Kempen georganiseerd? Ga voor meer informatie naar onze website.

Dashboard 2023

Hieronder ziet u onze activiteiten op het gebied van Uitsluitingen, ESG-screening, Engagement en Stemmen over 2023 in cijfers weergegeven.

Onze tools

Onze aanpak van duurzaam beleggen berust op vier pijlers. Deze tools stellen ons in staat om met betrekking tot de transities actie te ondernemen en vooruitgang te boeken.

Bron van alle gegevens in dit rapport: Van Lanschot Kempen (per 31 December 2023), tenzij anders aangegeven.

a. Onze tools - uitsluiting

We zijn een actieve belegger en bevorderen de duurzaamheidsprestaties van een onderneming bij voorkeur met inclusie en niet met uitsluiting. Toch vormt ook uitsluiting een wezenlijk onderdeel van onze duurzaamheidsbenadering. Onze minimumnorm is 'do no significant harm': we willen niet beleggen in bedrijven en landen die activiteiten ontplooiën met ernstige negatieve effecten op mens en/of milieu. Bij die activiteiten kan worden gedacht aan producten of diensten, dan wel aan gedrag.

Op dit moment staan er 287 ondernemingen op onze uitsluitingslijst vanwege hun betrokkenheid bij controversiële wapens, hun negatieve effect op mensen en/of het milieu of omdat ze betrokken zijn bij de tabaksindustrie. We beleggen ook niet in landen die betrokken zijn bij ernstige overtredingen en/of landen die onder de sancties van de EU of de Verenigde Naties (VN) vallen.

De uitsluitingslijst is gebaseerd op onze naleving van de internationale richtlijnen en normen en onze steun voor de Guidelines for Multinational Enterprises van de OESO, het Global Compact van de VN, de Guiding Principles on Business & Human Rights van de VN en de Principles for Responsible Investment. Deze belangrijke normen vormen het fundament van de [convention library](#) van Van Lanschot Kempen, met daarin 22 conventies, verdragen en initiatieven.

[Uitsluitingsbeleid](#)
[Uitsluitingslijst Q4 2023](#)

b. Onze tools - ESG-integratie / screening

i. Toekenning scores aan beheerders

Onze scoremethode - het Duurzaamheidsspectrum zoals weergegeven in de onderstaande figuur - helpt ons om het duurzaamheidsniveau van een belegging te bepalen.

In 2023 hebben wij het Duurzaamheidsspectrum toegepast op ruim 600 (2022: 385) intern en extern beheerde fondsen, samen goed voor 64% van het beheerd vermogen (AuM) van Van Lanschot Kempen. De scoremethodologie wordt elk jaar geëvalueerd en verbeterd om deze ambitieuzer te maken.

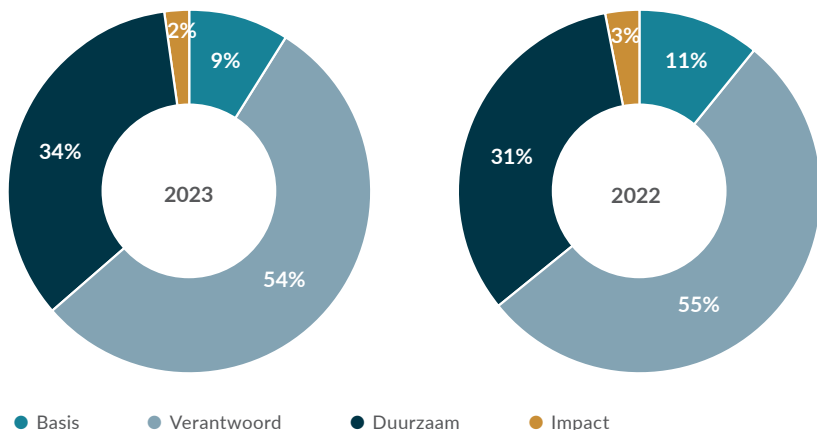
De vijf niveaus van het Duurzaamheidsspectrum

Als onderdeel van deze scoringexercitie heeft ons managerselectie en -monitoringteam de meerderheid van de beheerders met wie we samenwerken in kaart gebracht. Zo kunnen wij zien welke plaats hun producten in het Duurzaamheidsspectrum innemen.

De onderstaande figuren tonen een analyse van onze externe beheerders van beursgenoteerde fondsen naar hun score in het Duurzaamheidsspectrum in 2023. Hun duurzaamheidsscore varieerde van 'Basis' tot 'Impact'. We werken niet met managers die alleen maar aan het wettelijk minimum voldoen en bieden fondsen op niveau 1 en 2 niet proactief aan. Daarom ontbreekt 'score 1' in de figuren hieronder.

Duurzaamheidsscores van externe beheerders

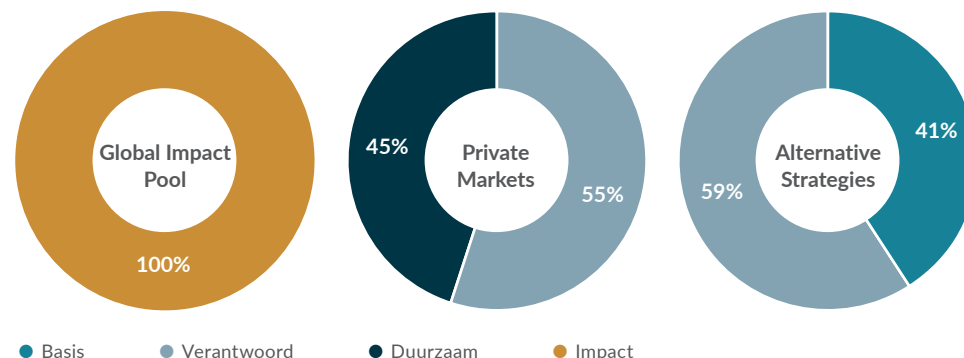
ii. Toekenning van scores aan funds of funds

2023 zijn wij ook verder gegaan met de toekenning van scores aan fondsen die zich richten op niet-beursgenoteerde en alternatieve beleggingscategorieën (onze Van Lanschot Kempenn pooloplossingen). Van de 78 'funds of funds' die wij op duurzaamheid hebben beoordeeld, kregen er 10 de score 'Basis', 35 de score 'Verantwoord', 20 de score 'Duurzaam' en 13 de score 'Impact'.¹² Zoals verwacht haalden de fondsen in de Global Impact Pool allemaal de score 'Impact', terwijl fondsen in Private Markets vooral de score 'Basis' of 'Verant-

¹² Bijna 1% heeft geen score gekregen door ontbrekende data

woord' kregen. De meeste fondsen in Alternative Strategies werden beoordeeld met de score 'Basis' of 'Verantwoord'. Dit verschil is niet verrassend: het is voor beheerders van alternatieve strategieën altijd lastiger geweest om op vergelijkbare wijze invulling te geven aan duurzaamheid als bij beursgenoteerde fondsen. Daarom is engagement met deze ondernemingen van belang. Lees verder voor meer informatie over hoe we met deze beheerders in gesprek gaan.

Duurzaamheidsscores Van Lanschot Kempenn pooloplossingen

iii. Engagement met externe beheerders

Het toekennen van scores aan externe managers gaat hand in hand met engagement. Wij vragen om opheldering of spreken met externe beheerders van onder meer vastrentende en aandelenfondsen, hedgefondsen en private equityfondsen over hun doelstellingen en prestaties met betrekking tot duurzaamheid. In 2023 gingen we via ons managerselectieteam met 40 beheerders proactief een dialoog aan. Dit betrof onder andere 17 beheerders in Private Markets, alle 13 beheerders in de Global Impact Pool en tien beheerders van hedgefondsen.

Ons Manager Research Solutions-team gaat met externe beheerders ook in gesprek over de naleving van onze uitsluitingslijst en de afstemming op onze duurzaamheidsambities en die van onze klanten. Wij vragen onder meer naar het eigen engagement- en uitsluitingsbeleid van de beheerder of het kader voor impactbeheer waarvan ze gebruik maken. We nemen de tijd om met de externe beheerder in gesprek te gaan, inzicht te krijgen in gedane toezeggingen en hun beleid rond duurzaamheidsintegratie of betrokken aandeelhouderschap. Op die manier willen wij dat beleid zoveel mogelijk afstemmen op dat van onszelf en van onze klanten.

c. Onze tools - actief aandeelhouderschap: engagement

Door middel van onze engagementactiviteiten willen wij ondernemingen aanzetten tot positieve verandering. In 2023 gingen we met 131 ondernemingen rechtstreeks in gesprek over thema's op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur. In totaal was sprake van 153 engagementcontacten.¹³ Van dat totaal waren er 110 gericht op verandering; deze dialogen werden gevoerd door onze portefeuillebeheerders en onze specialisten op het gebied van duurzaam beleggen. In meer dan de helft van de gevallen had de dialoog betrekking op milieukwesties, gevolgd door bestuurskwesties en op grotere afstand door maatschappelijke kwesties.

Engagements 2023

	Engagements		
	Bewustwording	Verandering	Totaal
Aantal bedrijven (uniek)	41	103	131
Aantal engagements	43	110	153

De bedrijven waarmee engagements zijn aangegaan voor bewustwording en verandering tellen samen niet op tot het totaal. Met een onderneming kan op zowel bewustwording als verandering worden ingezet en wij verwijderen de dubbelingen.

Engagements in 2023 per thema

	Engagements voor bewustwording	Engagements voor verandering
Milieu	27	62
Maatschappij	3	9
Bestuur	13	39
Totaal	43	110

➤ Samen met andere beleggers zijn we met nog eens 178 ondernemingen een dialoog aangegaan.

¹³ Met een onderneming kan over meerdere thema's tegelijkertijd een dialoog worden gevoerd en deze dialoog kan gericht zijn op zowel bewustwording als verandering. Dat kan tot overlapping leiden.

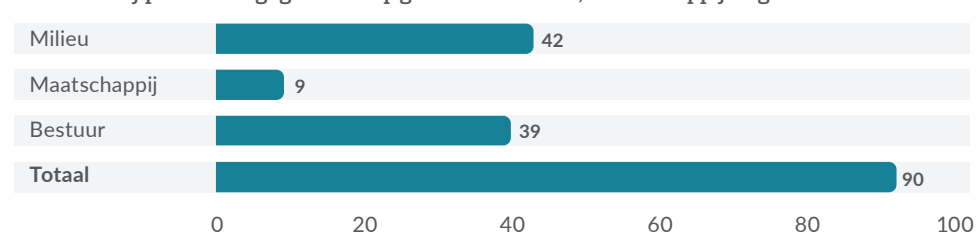
We gaan een dialoog aan over een breed scala aan strategische, financiële, bestuurlijke, milieu- en maatschappelijk aspecten. Hierbij maken we onderscheid tussen:

- Engagement gericht op bewustwording: we willen bij ondernemingen het bewustzijn over bepaalde kwesties vergroten.
- Engagement gericht op verandering: we stellen vooraf concrete doelen met specifieke tijdlijnen vast. De voortgang wordt aan de hand van mijlpalen gemeten.
- Engagement gericht op overheidsbeleid in samenwerking met andere aandeelhouders.

90 mijlpalen bereikt

De uitkomsten en resultaten van onze engagementactiviteiten meten we aan de hand van vier mijlpalen. In 2023 werd op 110 engagements gericht op verandering, 90 keer een nieuwe mijlpaal bereikt. In 2022 ging het om 78 mijlpalen op de 106 engagementactiviteiten.

Bereikte mijlpalen in engagements op gebied van milieu, maatschappij en goed bestuur in 2022

➤ Meer informatie over onze mijlpaalmethodologie, onze engagements en de bereikte mijlpalen is opgenomen in het onderdeel 'Investment Management - Beleggingsstrategieën'.

Engagement cases

USHIO

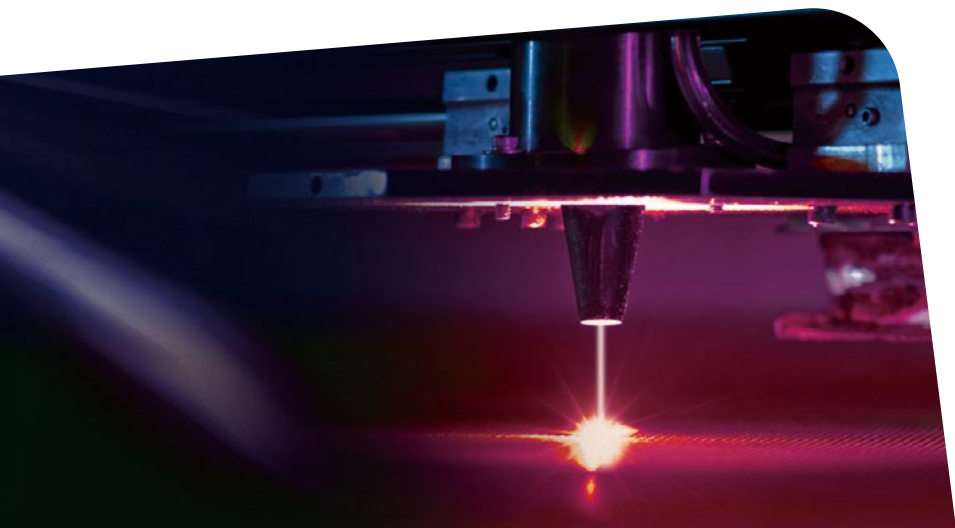
Bij small caps hebben we zowel veel mogelijkheden, als ook de verantwoordelijkheid om in dialoog te gaan met de bedrijven waarin we beleggen. Dit doen wij om goede resultaten op de langere termijn te bevorderen. Meer nog dan bij (middel)grote ondernemingen is hier voor onze portefeuillebeheerders een rol als adviseur weggelegd. Zij kunnen hun kennis delen en de onderneming bijstaan om ESG-aspecten te verbeteren en zo succes op de lange termijn te bewerkstelligen.

In 2022-2023 hebben we uitgebreid met Ushio overlegd over het bestuur en de strategie van de onderneming (de 'G' van 'governance' in ESG). Ushio is een in Japan gevestigde wereldwijd leidende technologiespeler op het gebied van industriële verlichting. Als een van de belangrijke aandeelhouders heeft Van Lanschot Kempen Investment Management onder andere gevraagd om een verbeterd streefdoel voor het rendement op eigen vermogen, een doorlopend plan voor de inkoop van eigen aandelen, een betere afstemming van de kapitaalallocatie op de strategische prioriteiten en een verbeterd beloningsbeleid waarin beloning is gekoppeld aan prestatie. In het plan voor de middellange termijn (2025) heeft Ushio diverse verbeteringen aangekondigd die precies aansloten op wat we in onze engagementgesprekken hadden gevraagd. We konden onze dialoog met de onderneming daarom in 2023 met succes afsluiten.

Zichtbare resultaten in vastgoed

In de sterk vervuulende vastgoedsector kan er zichtbaar resultaat worden geboekt als een onderneming zich meer inzet om klimaatneutraliteit of goed bestuur te realiseren. Ons **vastgoedteam** gaat om die reden regelmatig in gesprek met ondernemingen waarin zij beleggen over de noodzaak om de duurzaamheidsinspanningen te versnellen. In 2023 is er met 30 bedrijven in deze sector overleg gevoerd. Een van deze bedrijven was American Homes, die het team heeft gevraagd om te rapporteren over de Scope 1-3 uitstoot. De onderneming heeft sindsdien de rapportages sterk verbeterd en laat die nu ook extern verifiëren. Er is daarnaast gestart met een programma voor duurzame energie.

Naast onze engagementactiviteiten over klimaatkwesties spreken we ondernemingen ook aan op maatschappelijke zaken. Zo zijn wij met Sun Communities in gesprek over het welzijn van werknemers, huurders en de gemeenschap, de betaalbaarheid van de huisvesting en kwesties rond afval. Met de Duitse woonorganisatie TAG Immobilen spraken we over het verbeteren van de kapitaalallocatie en de bestuursstructuur. De uitkomst van dit engagement was in 2023 positief: de onderneming heeft belangrijke verbeteringen in het bestuur aangekondigd, zowel bij de raad van bestuur als bij de commissarissen. Op het gebied van de kapitaalallocatie heeft TAG maatregelen getroffen tot kapitaalbehoud en verbetering van de balansmaatstaven. Al deze besluiten sloten aan op onze adviezen.

JABIL

Jabil

Heeft Jabil, een Amerikaanse producent van elektronische apparatuur en onderdelen, zicht op zijn leveranciers en de werkomstandigheden in zijn productiefaciliteiten? Hier spraken wij in 2023 het bedrijf op aan. Ons doel was om te weten te komen in hoeverre Jabil grip had op zijn leveringsketen en om het bedrijf duidelijk te maken hoe belangrijk dit is. Duurzame bedrijfsvoering en goed toezicht op leveringsketens verkleinen het risico op schandalen en reputatieschade en daarmee ook op slechtere resultaten.

Uit onze gesprekken bleek dat Jabil in de zomer van 2023 al 95% van al zijn productielocaties had gescreend en voor het einde van 2023 alle locaties zouden zijn gecontroleerd. Ook hebben wij de onderneming aangespoord om het ambitieniveau bij de Responsible Business Alliance – een coalitie van electronicabedrijven die zich specifiek richt op duurzaamheid in de leveringsketens – nog verder te verhogen. Dat kan onder meer door het toezicht op en de werkomstandigheden bij de leveranciers en fabrieken waarmee Jabil werkt nog verder te verbeteren. Het bedrijf heeft toegezegd hier in 2024 een beslissing over te zullen nemen en wij blijven de voortgang daarop dan ook monitoren.

**BMW
GROUP**

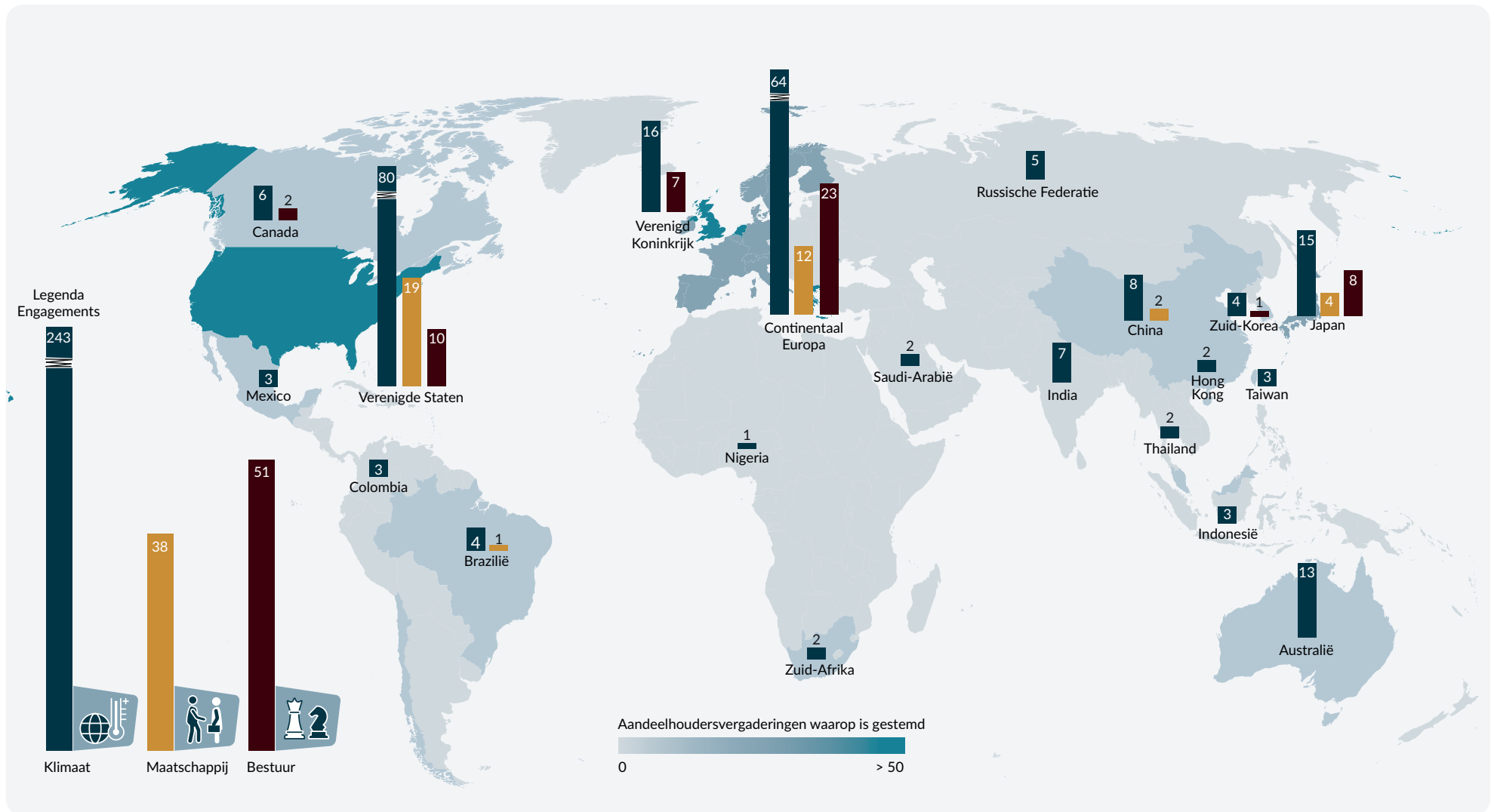

ROLLS-ROYCE
MOTOR CARS LTD

BMW Gruppe richt zijn aandacht op de vermindering van de CO₂-uitstoot. De onderneming heeft op dit terrein vorderingen geboekt met de formulering van lange termijn doelen. Maar bij de transitie naar een lagere uitstoot doet BMW er goed aan te kijken naar de maatschappelijke gevolgen van die veranderingen. Begin 2023 hebben we BMW dan ook aangesproken op een Just Transition. Dit begrip - een rechtvaardige transitie - betekent dat er wordt gekeken naar (en iets gedaan wordt met) de maatschappelijke gevolgen van de realisatie van klimaatdoelen. Dat gaat onder andere over het effect van de transitie op werknemers en gemeenschappen net als op de arbeidsomstandigheden in de keten.

Inmiddels hebben veel ondernemingen een streefdoel voor 'net zero' geformuleerd. In het kader daarvan krijgen steeds meer ondernemingen, overheden, beleggers en andere organisaties oog voor de mogelijke maatschappelijke gevolgen van de energietransitie. Afgelopen jaar heeft Climate Action 100+ (CA100+) een indicator voor Just Transition geïntroduceerd. Met die indicator wordt in kaart gebracht in hoeverre een onderneming zich inzet en plannen maakt voor zo'n maatschappelijk rechtvaardige overgang en de vorderingen die worden geboekt. Op dit moment voldoet BMW niet aan de Just Transition-criteria van CA100+. In ons engagementtraject willen we de onderneming dan ook stimuleren om meer informatie te verschaffen over hun inzet voor een rechtvaardige transitie.

Stemmen- en engagementkaart 2023

d. Onze tools - actief aandeelhouderschap: stemactiviteiten

Stemmen tijdens aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen waarin we beleggen, is een essentieel onderdeel van betrokken en actief aandeelhouderschap. In 2023 brachten we bij 468 aandeelhoudersvergaderingen onze stem uit, waarbij 15% van alle uitgebrachte stemmen tegen het bestuur waren. In de regel stemmen wij tegen het bestuur als wij twijfels hebben over voorgedragen bestuurskandidaten vanwege leeftijd, zittingstermijn of diversiteit, of als het gaat om de beloning van bestuurders. We onthouden ons van stemming als we het bestuur meer tijd willen gunnen om een bepaalde kwestie op te lossen, en blijven tegenstemmen indien veranderingen uitblijven. Onze criteria voor de uitoefening van stemrechten zijn opgenomen in ons [stembeleid](#).

➤ Meer informatie over onze uitoefening van stemrechten in 2023 is opgenomen in het onderdeel 'Beleggingsstrategieën' op pagina 34.

Stemvoorbeeld

Wij stemden 'voor' een aandeelhoudersvoorstel op de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering van de McDonald's Corporation. In het voorstel werd gevraagd om aanvullende informatie over hoe het bedrijf dierenwelzijn beoordeelt en meet. Het zou voor aandeelhouders op deze manier ook eenvoudiger worden om de effectiviteit van de maatregelen die het bedrijf rond dit thema treft en de bijbehorende risico's te beoordelen. Dit aandeelhoudersvoorstel kreeg 38,6% van de stemmen en werd niet aangenomen, maar het aantal stemmen 'voor' was wel relatief hoog en wij verwachten dat het bedrijf een verklaring over het onderwerp zal uitbrengen.

Beleggen voor impact

Met impactbeleggen worden oplossingen gefinancierd die positief bijdragen aan het oplossen van wereldwijde problemen en/of deze problemen aanpakken. Bij Van Lanschot Kempen vinden we beleggen voor impact niet alleen juist maar ook verstandig. Door kapitaal in innovatieve en impactvolle activiteiten en reële activa te steken, willen we voor de klant zowel financieel rendement als maatschappelijke en klimaatuitkomsten van betekenis realiseren. Hoe is het onze impactstrategieën in 2023 vergaan?

Kempen SDG Farmland: beleggen in de voedseltransitie

Het Kempen SDG Farmland Fund (AuM € 445 miljoen kapitaal toegezegd, €383 miljoen kapitaal opgevraagd, per einde 2023) biedt beleggers toegang tot duurzame reële activa en meetbare impact. Voor de landbouwsector is een centrale rol weggelegd bij het oplossen van veel problemen waarvoor onze maatschappij zich op dit moment gesteld ziet: de productie van voldoende en gezond voedsel, de verslechterende bodemkwaliteit, biodiversiteitsverlies en de opwarming van de aarde. De intensieve landbouw is een belangrijke oorzaak van veel van deze zaken, terwijl regeneratieve landbouw juist een totaaloplossing kan bieden voor de problemen waarvoor de landbouw zich gesteld ziet. Met de Farmland-strategie belegt VLK IM in landbouwgrond en wil daarbij regeneratieve werkwijzen stimuleren, waaronder het verbeteren van de biodiversiteit en het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen.

In 2023 heeft het Farmland beleggingsteam een nulmeting op bestaande activa gedaan. Hiermee is meer meetbaarheid toegevoegd aan de solide doelstellingen in onze rapportages. Op basis daarvan heeft het Kempen SDG Farmland fund zijn eerste jaarlijkse duurzaamheidsverslag gepubliceerd. Daarin zijn onze duurzaamheidsdoelstellingen terug te lezen, die variëren van de VN-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) tot praktische doelen voor elk landbouwbedrijf in de portefeuille. We hebben alle belangrijke prestatie-indicatoren (KPI's) geëvalueerd. Die dienen als uitgangspunt voor toekomstige verbeteringen. Tot slot hebben we de duurzaamheidsstrategieën afgerond voor de landbouwbedrijven die we vorig jaar hebben aangekocht. Daarmee leggen we de fundering voor de invoering van ons regeneratieve landbouwkader.

Kempen Global Impact Pool: impact op basis van technologie

In 2023 bestond de Kempen Global Impact Pool (AuM € 215 miljoen, per einde 2023) vijf jaar. Deze pool investeert in fondsen of bedrijven die een bijdrage leveren aan ten minste één van vier geselecteerde focusthema's: basisbehoeften en welzijn, klimaat en energie, circulaire economie en de ontwikkeling van het midden- en kleinbedrijf & waardig werk. Al deze thema's zijn afgestemd op de energie-, voedsel- en materialentransitie. De investeringen variëren van bedrijven die zich bezighouden met toegang tot zorg of de opwekking van schone energie tot een onderneming die vliegtuigmotoren ontwikkelt die aangedreven worden door waterstof.

Wat de beleggingen in de Global Impact Pool met elkaar gemeen hebben, is dat technologie een belangrijke rol speelt. Technologie kan nodig zijn voor het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten die bijdragen aan de oplossing van een specifiek probleem. Maar technologie kan ook een rol spelen in het realiseren van impact op grotere schaal, bijvoorbeeld doordat met slimmere online oplossingen meer mensen worden bereikt.

In dit jubileumjaar kreeg de GIP een positieve rating van BlueMark, een toonaangevende, onafhankelijke organisatie die bekijkt hoe impactbeleggers bij de integratie van impact in het beleggingsproces met impact omgaan en deze meten. In 2023 zijn er ook nieuwe partnerships aangegaan, zoals met de Indiase gezondheidsapp HealthifyMe. Deze app biedt gezondheidsanalyses en -advies aan 30 miljoen gebruikers in Azië.

Bouwen aan een kader voor impactbeleggen

Voortbouwend op onze twee bestaande impactoplossingen (Kempen Global Impact Pool en het Van Lanschot Kempen SDG Farmland Fund) hebben we ons in 2023 vooral beziggehouden met het nader verfijnen van onze groepsbrede definitie van impactbeleggen. Ons doel: het formuleren van een breed toepasbaar impactkader voor alle niet-liquide beleggingscategorieën zoals private debt, reële activa, private equity, durfkapitaal en landbouwgrond.

Met behulp van de nieuwe richtlijnen van het Global Impact Investing Network over impact via aandelenbeleggingen en de nieuwe input van het Sustainable Finance-regelgevend kader van de EU zijn wij bezig onze inzichten verder te ontwikkelen. Met deze input kunnen we ook een duidelijker onderscheid aanbrengen tussen duurzame fondsen en impactfondsen.

Ons streven is de klant te helpen door de transities te navigeren. Impactbeleggen moet dan ook beginnen met een duidelijke verandertheorie: hoe pakken we met deze investeringen de problemen aan en bevorderen we de energie- en voedseltransitie? We onderscheiden drie soorten beleggingen/ investeringen:

1. Investerings waarmee de *huidige situatie kan worden verbeterd*: activa en bedrijven groener maken. Dat noemen we de *verbeteraars*. Verbeteren vraagt echter ook om een actieve en expliciete rol van de beheerder. En dat betekent actief aandeelhouderschap (engagement en stemactiviteiten) waarbij een belangrijke verandering kan worden gerealiseerd met het verduurzamen van de *belegging/investering tijdens de beleggingsperiode*.
2. Ondernemingen waarvan de omzet is afgestemd op de SDG's. Dat zijn de op duurzaamheid/SDG- afgestemde beleggingen.
3. De meest geavanceerde manier om de diverse transities te versnellen is impactbeleggen. In deze aanpak gaat aantoonbare positieve impact gepaard met financieel rendement. Bij deze beleggingen ligt de nadruk

niet op het verduurzamen van de onderliggende activa, maar op het bijdragen aan oplossingen die impact hebben. Voor dit type beleggingen geldt een aantal harde eisen: een verandertheorie, intentionaliteit, additionaliteit (bij zowel de belegger als de onderneming waarin wordt belegd) naast meetbare doelen.¹⁴ Dit soort beleggingen bevinden zich hoofdzakelijk bij de niet-liquide activa en zijn afhankelijk van 'geduldig' kapitaal voor groei en maximale impact.

Daadwerkelijke impact staat in het derde type beleggingen centraal, en is tot op zekere hoogte schaalbaar. Echter, een groot deel van de huidige economie functioneert voorsnog vooral in de eerste twee categorieën. Om door de transities te navigeren is het de kunst om de balans te vinden tussen alle drie categorieën om een zo optimaal mogelijke positieve uitkomst te bewerkstelligen. Het gaat om een combinatie van investeringen met impact op aantoonbare problemen (categorie 1 & 2) en investeringen voor impact (categorie 3).

¹⁴ Zie begrippenlijst voor verdere verklaring van begrippen.

Vooruitblik

De wereld staat voor een groot aantal uitdagingen op het gebied van milieu, maatschappij en politiek. In deze context groeien de verwachtingen van de maatschappij, toezichthouders en klanten (evenals van de jongere generatie) ten opzichte van de sector vermogensbeheer. We zetten ons in om ook op de lange termijn aan deze verwachtingen te voldoen. En dat doen we terwijl we tegelijkertijd oog houden voor het behalen van positieve financiële beleggingsresultaten.

Ons streven voor 2024 is om nog meer focus aan te brengen in onze ambitie om klanten te helpen door transities te navigeren. Met zoveel veranderingen en transities in een onrustige wereld is het in onze optiek belangrijk dat wij als gespecialiseerde wealth manager onze aandacht, ons onderzoek en onze acties richten op die transities waar we de meeste ervaring hebben en echt iets kunnen bereiken ('doing good'). We steken onze tijd en energie dan ook in het stimuleren en verder mogelijk maken van de energie- en voedseltransitie, in beleggen vanuit overtuiging en het gebruiken en combineren van de diverse engagementtools, stemactiviteiten, integratie en uitsluiting.

Dit heeft als doel om betere beleggingsbesluiten te nemen en de klant met (nog) betere adviezen te kunnen bedienen. Dit betekent vooral dat we ons blijven richten op de verdere uitstootreductie van ons beheerde vermogen (AuM): wij streven naar een reductie van de gewogen gemiddelde CO₂-intensiteit (WACI) van ons discretionair beheerde vermogen met 7% per jaar.¹⁵ Verder willen we het percentage beheerd vermogen (AuM) in duurzame en/of impactbeleggingen met ten minste 3% per jaar uitbreiden. Vanwege het sterke onderlinge verband tussen klimaatverandering, de energietransitie en de voedseltransitie enerzijds en biodiversiteit anderzijds, breiden we het aantal strategische

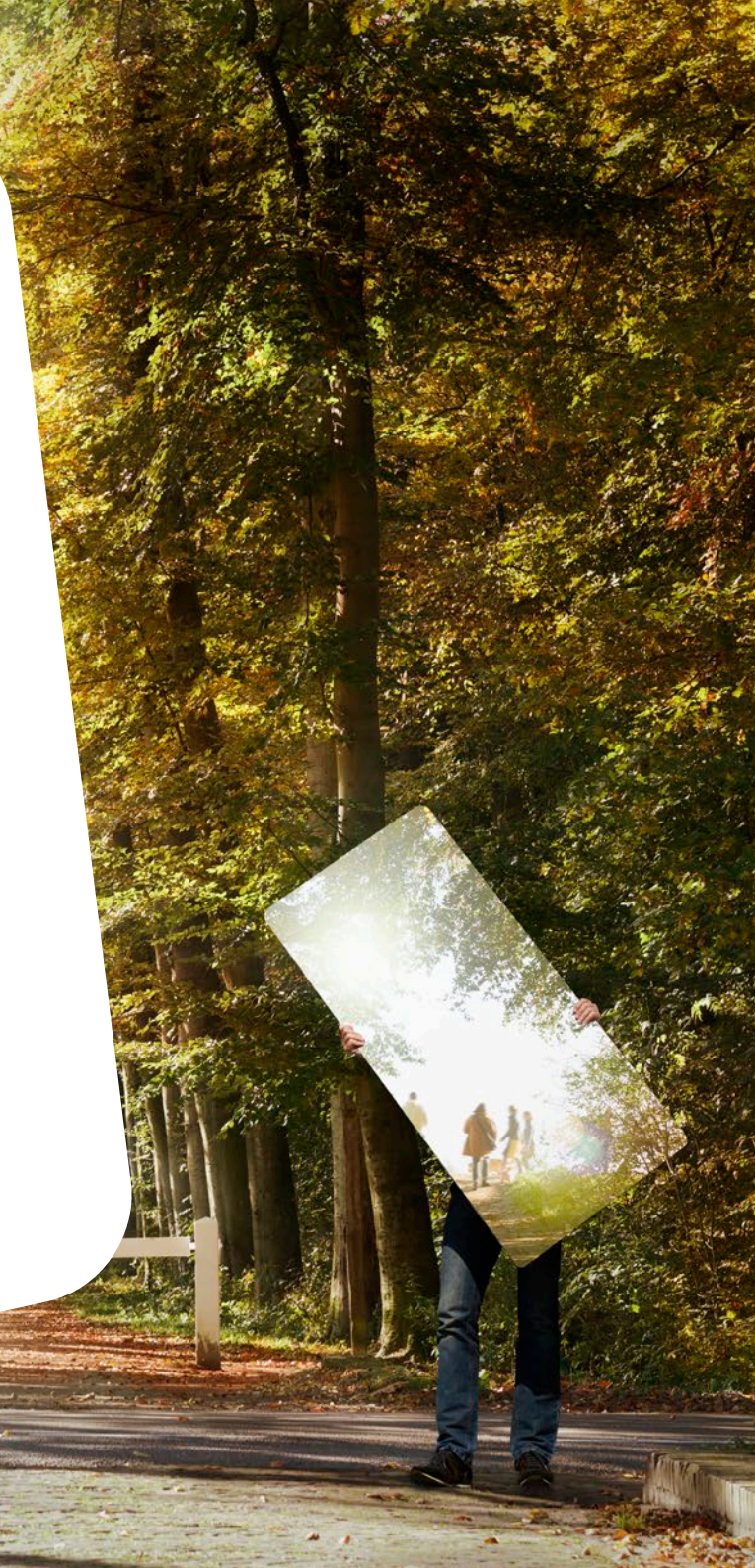
engagementtrajecten over dit thema uit. We spreken ondernemingen daarnaast meer aan op circulariteit en op controverses die samenhangen met arbeidsomstandigheden. Dat we de nadruk leggen op de energie- en voedseltransitie sluit overigens niet uit dat we onze beleggingen ook op verwante transities kunnen afstemmen, zoals de materialentransitie.

Behalve meer nadruk op gericht engagement breiden we ons onderzoek ook uit naar de impact van de transities op de assetallocatie. Dankzij onze omvangrijke interne expertise op het gebied van vastgoed kunnen we in 2024 hetzelfde voor deze sector doen.

In onze stembenadering worden we steeds uitgesprokener voorstander van aandeelhoudersvoorstellen over het klimaat. We hebben aanvullend stembeleid voor voorstellen van aandeelhouders geformuleerd. Dat betekent dat we nader onderzoeken of het management van een onderneming waarin we beleggen wel afdoende actie onderneemt om klimaatverandering tegen te gaan.

Tot slot zullen we ons meer richten op impact- en transitiebeleggingen, zoals beschreven op pagina 22, om met onze beleggingen bij te dragen aan duurzamere uitkomsten. Dat doen we door ondernemingen in staat te stellen hun activa te verduurzamen, en door te beleggen in ondernemingen die nu al duurzame producten en diensten leveren. Hiertoe zullen wij in 2024 ons kader voor impactbeleggen verbreden en breiden we ook onze (advies) impactpropositie uit.

¹⁵ Vergelijkingsbasis 2019.

2

Beleggingsstrategieën

Highlights 2023

In 2023 hebben we ons fonds aanbod verder verbeterd, onder meer door de aanscherping van het duurzaamheidsprofiel van onze beleggingsstrategieën. Ook hebben meer fondsen een duurzaam label gekregen. We zijn ook doorgedaan op de ingeslagen weg naar net zero door ondernemingen aan te spreken die binnen elke strategie goed zijn voor 50% van de CO₂-intensiteit.

We hebben ons vastgelegd op een hoger minimumpercentage duurzame beleggingen voor een aantal van onze fondsen, waardoor het duurzaamheidsprofiel van deze fondsen is verhoogd. Voor alle Kempen beleggingsstrategieën bestaat er nu een variant met een hogere inzet duurzame beleggingen dan in eerdere jaren. Zie voor meer informatie pagina 25 en de Sustainability Related Disclosures van onze fondsen in de [fund library](#).

Ons centrale platform voor duurzaamheidsdata heeft zichzelf bewezen bij de rapportage van de verplichte SFDR-gegevens aan onze klanten. Zo berekent het platform voor alle beursgenoteerde strategieën de indicatoren van de belangrijkste ongunstige effecten (de 'principle adverse impact indicators') en voorziet ook in een percentage van de duurzame beleggingen die op de EU-taxonomie zijn afgestemd.

Onze portefeuillebeheerders zijn in 2023 met 131 ondernemingen in gesprek geweest. De nadruk lag daarbij opnieuw op CO₂-intensiteit en het engagement spitste zich toe op die bedrijven die verantwoordelijk zijn voor 50% van de CO₂-uitstoot van elke portefeuille. Wij zien dat de bewuste bedrijven volgens hun doelstellingen hun CO₂-uitstoot tegen 2025 met ruim 5% zullen hebben verlaagd.

We hebben de hoge beoordeling van onze duurzame fondsen door externe ratingbureaus weten te behouden, waaronder de Sustainability Globes van Morningstar, en uit te breiden. Meer fondsen kregen de internationale duurzaamheidslabels 'Towards Sustainability' (Febelfin) (nu zes fondsen in totaal) en ISR (vijf).¹⁶

¹⁶ Towards Sustainability Initiative | Towards Sustainability Label ISR - Pour des placements durables et responsables (labeledisr.fr).

Engagement met de grote vervuilers: de uitkomsten

De laatste twee jaar gaan we vooral de dialoog aan met de ondernemingen die goed zijn voor 50% van de CO₂-intensiteit van de portefeuilles die we beheren.¹⁷ Ons streven is om de bewuste ondernemingen te bewegen om doelstellingen te formuleren voor de vermindering van de CO₂-uitstoot en daar ook naar te handelen. We maken daarbij gebruik van ons eigen CO₂-scorekader gebaseerd op het meten, melden, en formuleren van streefdoelen, en het afstemmen van de CO₂-uitstootreductie op het beloningssysteem.

In de afbeelding hieronder ziet u een heel korte weergave van bedrijven waar wij een dialoog mee hebben gevoerd in 2022 en 2023, plus de aangekaarte engagementonderwerpen per onderneming. Een volledige lijst met 78 bedrijven en onderwerpen vindt u in Appendix I. De lijst is een momentopname van onze engagementactiviteiten tussen 2022 en 2023 en is mogelijk niet representatief voor onze portefeuilles op het moment van publicatie van dit verslag.

Voor de berekening van de (gerealiseerde en geprojecteerde) jaarlijkse CO₂-verlaging van deze ondernemingen in de periode 2022-2025 hebben we gebruik gemaakt van de meest recente reductiedoelstellingen die deze

ondernemingen ons hebben laten weten. Voor ondernemingen die geen streefdoel hebben geformuleerd nemen wij aan dat er ook geen verlaging wordt gerealiseerd.

Op basis van deze berekening bevinden deze meest CO₂-intensieve ondernemingen zich op een reductiepad van 5% per jaar. Dat ligt onder ons streven van een jaarlijkse reductie van 7%. Wij verwachten dat met voortgaande engagement (zowel door Van Lanschot Kempen als door andere beleggers), deze bedrijven op ons beoogde reductiepad van -7% kunnen worden gebracht. Met name ondernemingen die geen doelstellingen hebben geformuleerd.

Verder denken wij dat de (geprojecteerde) uitstootvermindering door deze ondernemingen een grotere bijdrage van betekenis levert aan de wereldwijde CO₂-reductie, dan als we in onze portefeuilles een geringer belang in deze ondernemingen aan zouden houden. We oefenen in het kader van ons engagement en onze CO₂-scorekader meer druk uit op ondernemingen die geen reductiedoelstelling hebben geformuleerd. Blijft een onderneming niet bereid een streefdoel vast te stellen, dan kan dit betekenen dat we onze positie verlagen of de positie in de portefeuille verkopen.

Impressie van onze engagements met CO₂-intensieve bedrijven. Voor volledig lijst zie Bijlage I

Naam onderneming	Onderwerpen engagement 2022-2023						
	Uitvoering beleid	Informatie	Formulering streefdoelen	Externe verificatie	Afstemming SBTi	Afstemming beloning	Reductie 2022- 2025
A2A SpA							-6%
Aalberts NV							0%
Aedifica SA		√	√	√	√	√	-4%
Alexandria Real Estate Equities, Inc.		√	√			√	-4%
APA Group	√					√	-5%
Arcoelor Mittal SA		√				√	0%

¹⁷ 50% van de gewogen gemiddeld CO₂-intensiteit (WACI) van de portefeuilles die we beheren. Maatstaf is ton CO₂e (scope 1 + 2) / omzet.

Hogere doelstellingen

In 2023 hebben wij het minimumpercentage duurzame beleggingen voor een aantal van onze fondsen verhoogd. Daardoor is het duurzaamheidsprofiel van deze fondsen verhoogd. Het leeuwendeel van onze beleggingsfondsen kent daardoor nu een variant met een hogere inzet voor duurzame beleggingen. Die variant noemen we een artikel 8+-fonds, een treetje hoger op de duurzaamheidsladder dan een gewoon artikel 8-fonds.¹⁸ Zie voor meer informatie de Sustainability Related Disclosures van onze fondsen in de fund library.

Onze twee artikel 9-fondsen, de Global Impact Pool en het SDG Farmland Fund, hebben beide een duidelijke impactambitie en zijn vrijwel volledig belegd in duurzame beleggingen. We houden continu de vinger aan de pols van de SFDR-regelgeving en evalueren of we ons ambitieniveau en het streefdoel voor het percentage duurzame beleggingen in onze strategieën verder kunnen verhogen.

We zijn erg blij dat onze duurzame fondsen hun hoge duurzaamheidscore van de externe ratingbureaus hebben behouden (o.a. de Sustainability Globes van Morningstar). En we hebben opnieuw het aantal fondsen met het internationaal duurzaamheidslabel 'Towards Sustainability' (van de federatie van de Belgische financiële sector Febelfin) en het ISR-label vergroot. Dit Franse label erkent beleggings- en vastgoedfondsen die zich bedienen van een robuuste maatschappelijk verantwoorde beleggingsmethodiek, resulterend in meet- en tastbare uitkomsten. We hebben nu zes fondsen met het Febelfin-label en vijf met het ISR-label.

Verder kregen we in 2023 voor ons verantwoorde beleggingsproces 5 van 5 sterren van de Principles for Responsible Investment (PRI).¹⁹

¹⁸ We hebben onze beleggingsfondsen gekwalificeerd volgens de criteria van artikel 8 van de SFDR. Dit betekent dat deze fondsen zich richten op het bevorderen van duurzame kenmerken zonder duurzaamheidsdoelen als hoofddoel te hebben. Artikel 9 fondsen hebben daarentegen wel een duurzame doelstelling. Meer informatie vindt u in de duurzaamheid gerelateerde toelichtingen bij onze fondsen in onze fund library.

Zie de begrippenlijst achterin dit rapport voor een toelichting op de gebruikte termen en namen.

¹⁹ De PRI is een door de Verenigde Naties ondersteund netwerk van beleggers die duurzaam beleggen stimuleren door de factoren milieu, maatschappij en bestuur mee te nemen in het besluitvormingsproces beleggen. Zie de begrippenlijst voor een toelichting op de gebruikte termen en namen.

Classificatie Van Lanschot Kempen beleggingsstrategieën

Beleggingsstrategie	Artikel 6*	Artikel 8*	Artikel 8 + (gedeeltelijk duurzame beleggingen)*	Artikel 9*
Private Markets	Kempen Private Equity Fund I + II	Kempen Private Markets Fund		Kempen SDG Farmland Fund
	Kempen North American Private Equity Fund			
Multi Asset				Global Impact Pool
Sustainable Equities			Kempen Global Sustainable Equity Fund	
			Kempen European Sustainable Equity Fund	
Small-caps		Kempen Global Small-cap Fund	Kempen Global Small-cap Fund	
		Kempen Oranje Participaties (and feeders)	Kempen Sustainable European Small-cap Fund	
	De Zonnewijzer (and feeders)	Kempen Orange Fund		
High dividend		Kempen Global High Dividend Fund	Kempen Sustainable Global High Dividend Fund	
		Kempen European High Dividend Fund		
		Kempen Global Value Fund		
Euro Credit		Kempen Euro Credit Fund	Kempen Euro Sustainable Credit Fund	
		Kempen Euro High Yield Fund	Kempen Euro High Yield Fund	
Real Estate		Kempen (Lux) Global Property Fund	Kempen (Lux) Global Property Fund	
		Kempen European Property Fund	Kempen European Property Fund	
		Kempen Private Real Estate Pool		
Listed Infrastructure		Kempen Global Listed Infrastructure Fund		
Alternative Credit	Diversified Distressed Debt Pool			
	Diversified Structured Credit Pool			
	Kempen Alternative Fixed Income Solution			
		Kempen European Direct Lending Pool		

* We hebben onze beleggingsfondsen gekwalificeerd volgens de criteria van artikel 8 van de SFDR. Dit betekent dat deze fondsen zich richten op het bevorderen van duurzame kenmerken zonder duurzaamheidsdoelen als hoofddoel te hebben. Artikel 9 fondsen hebben daarentegen wel een duurzame doelstelling. De term "Artikel 8+" gebruikt Van Lanschot Kempen intern om aan te geven dat een fonds een gedeeltelijk duurzame doelstelling heeft. Meer informatie vindt u in de duurzaamheid gerelateerde toelichtingen bij onze fondsen in onze fund library.

 Dit geeft aan dat het duurzaamheidsprofiel van het fonds is verhoogd.

CO₂-intensiteit van onze fondsen

Wij streven ernaar om de CO₂-voetafdruk van onze portefeuilles met 7% per jaar te verkleinen. Om deze doelstelling te bereiken maken we gebruik van alle beschikbare instrumenten voor verantwoord beleggen: aanscherping van de criteria voor uitsluiting, opname van CO₂-parameters in de duurzaamheidsscore, uitoefening van stemrechten en engagement.

De beleggingsteams zijn een dialoog aangegaan met de bedrijven die op basis van de gewogen gemiddelde CO₂-intensiteit (Weighted Average Carbon Intensity - WACI) samen tot de meest vervuilende helft van de portefeuille behoren. De tabel toont de geaggregeerde emissies van alle intern beheerde fondsen in 2023.

Te zien is dat de Kempen fondsen in doorsnee minder CO₂-intensief zijn dan passende benchmarks. Dit duidt erop dat de ondernemingen in deze portefeuilles een lagere CO₂-intensiteit hebben ten opzichte van hun sectorgenoten. Verlaging van de CO₂-intensiteit, net als van het absolute emissieniveau, maakt deel uit van de doelen van het Akkoord van Parijs. Door actief aandeelhouderschap zetten wij ondernemingen aan om een bijdrage aan een CO₂-armere economie te leveren.

Voor een visualisatie van de emissie-intensiteit van elk fonds (EURm omzet) ten opzichte van de benchmark door de tijd heen, verwijzen wij u naar de factsheets van elk fonds, te vinden in de [fund library](#) op onze website.

CO₂-voetafdruk genoteerde Van Lanschot Kempen-fondsen

	CO ₂ -emissies (tCO ₂ e) per EURm belegd	CO ₂ -emissies (tCO ₂ e) per EURm belegd vergeleken met passende benchmark	Weighted average carbon intensity (tCO ₂ e) EURm omzet	CO ₂ -intensiteit vergeleken met passende benchmark
Kempen (Lux) Euro Credit Fund	59	lager	83	lager
Kempen (Lux) Euro Sustainable Credit Fund	41	lager	58	lager
Kempen (Lux) Euro High Yield Fund	99	lager	100	lager
Kempen European High Dividend Fund	104	lager	70	lager
Kempen (Lux) European High Dividend Fund	105	lager	70	lager
Kempen Global High Dividend Fund	116	lager	123	lager
Kempen (Lux) Global High Dividend Fund	117	lager	123	lager
Kempen Sustainable Global High Dividend Fund	75	lager	49	lager
Kempen (Lux) Global Value Fund	183	hoger	82	lager
Kempen (Lux) Global Small-cap Fund	103	lager	96	lager
Kempen (Lux) Sustainable European Small-cap Fund	66	lager	60	lager
Kempen Orange Fund	34	N/A	43	N/A
Kempen Orange Participaties	34	N/A	32	N/A
Kempen (Lux) European Sustainable Equity Fund	7	lager	15	lager
Kempen (Lux) Global Sustainable Equity Fund	4	lager	14	lager
Kempen (Lux) Global Property Fund	9	lager	48	lager
Kempen Global Property Fund	9	lager	48	lager
Kempen (Lux) European Property Fund	6	lager	40	lager
Kempen (Lux) Global Listed Infrastructure Fund	416	lager	983	hoger

➤ De tabel bevat voorlopige portefeuilledata van eind 2023 die gebaseerd zijn op ESG-gegevens van ISS die kunnen worden vergeleken met CO₂-gegevens voor benchmarks passend bij de betreffende fondsen. De cijfers kunnen afwijken van de in SFRDR-Annex IV vermelde gegevens voor 2023, die gebaseerd zijn op MSCI-gegevens. Wij verwijzen naar Annex IV zoals gepubliceerd in het documentgedeelte van de fondsinformatie op onze website voor de cijfers voor 2023, die gebaseerd zijn op MSCI-data.

Engagement

a. Onze benadering van engagement

Door onze engagementactiviteiten willen wij ondernemingen aanzetten tot positieve verandering. We gaan een dialoog aan over een breed scala aan strategische, financiële, bestuurlijke, milieu- en maatschappelijke aspecten. Zo willen wij:

- goed geïnformeerd zijn over strategie, beleid en programma's van ondernemingen en ons inzicht in ondernemingen verbeteren;
- waarborgen dat bestuur en managementteams duurzaamheidsrisico's goed overzien en beheersen en dat ondernemingen kansen op maatschappelijk en milieugebied voldoende benutten; en
- stimuleren dat 'best practices' op het gebied van bestuur worden toegepast.

We maken onderscheid tussen:

- > Engagement gericht op bewustwording. Het doel is om bij ondernemingen waarin wij beleggen, het bewustzijn over bepaalde kwesties te vergroten of meer informatie over een bepaalde onderneming te krijgen.
- > Engagement gericht op verandering. Wij stellen vooraf concrete doelen met specifieke tijdlijnen vast. De voortgang wordt gemeten aan de hand van vier mijlpalen.
- > Engagement gericht op overheidsbeleid en samenwerking. Hiermee willen wij het algehele (financiële) marktlandschap verbeteren, alsook de duurzaamheidsprestaties van specifieke sectoren, markten en regio's.

²⁰ Met een onderneming kan over meerdere thema's tegelijkertijd een dialoog worden gevoerd. Deze dialoog kan gericht zijn op zowel bewustwording als verandering. Dit kan tot enige overlapping leiden.

b. Engagement in 2023

In 2023 gingen we met 131 ondernemingen in gesprek over thema's op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur. Dit was bijna 40 procent van de ondernemingen waarin we een aandelenbelang hebben.

Het totale aantal engagements bedroeg 153.²⁰ Van dat totaal waren er 110 gericht op verandering; deze dialoog werd gevoerd door onze portefeuillebeheerders en specialisten duurzaamheid en impactbeleggen. In de meeste gevallen betrof het milieukwesties (62) en bestuurskwesties (39).

Bij 87 ondernemingen was ons engagement gericht op bewustwording van algemene duurzaamheidskwesties. Meestal betrof dit bestuurskwesties, waarbij het vaak ging over agendapunten voor de algemene vergadering van aandeelhouders.

Engagements 2023

Bedrijven	Engagements		
	Bewustwording	Verandering	Totaal
Aantal bedrijven	41	103	131
Aantal engagements	43	110	153

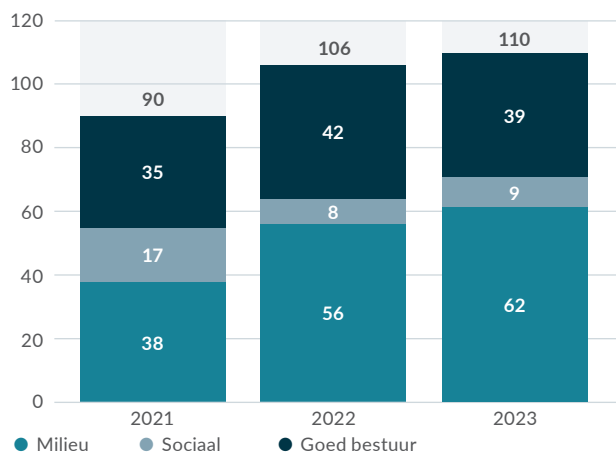
Engagements in 2023 per thema

	Engagements voor bewustwording	Engagements voor verandering
Milieu	27	62
Maatschappij	3	9
Bestuur	13	39
Total	43	110

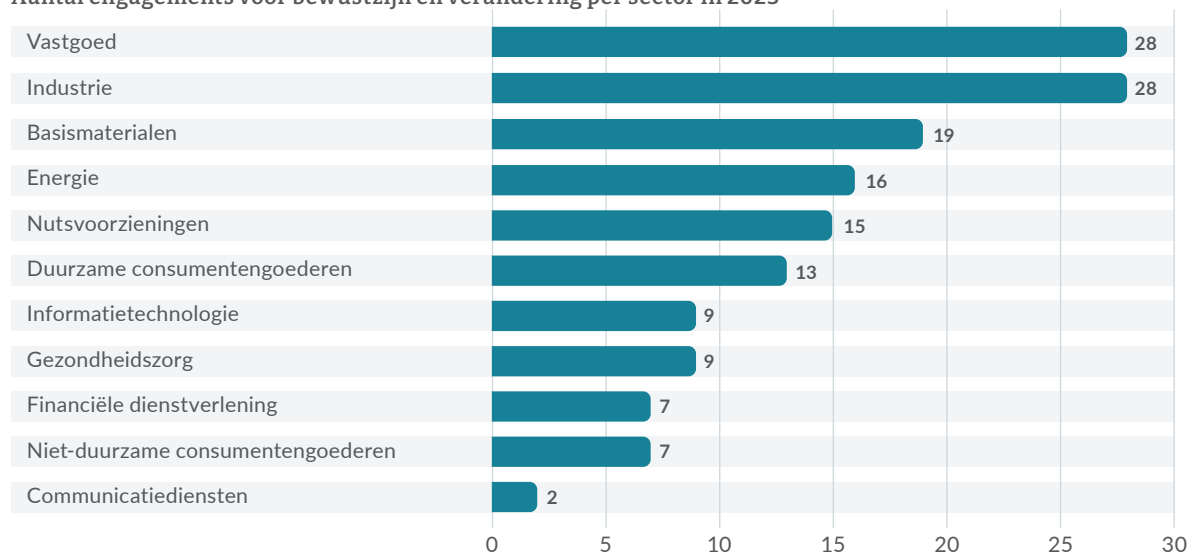
- > In 2023 zijn we met nog eens 178 ondernemingen een dialoog aangegaan waarbij we samen optrokken met andere beleggers. Meer informatie over deze zogenoemde collectieve engagements vindt u op pagina 33.

Het totale aantal engagements nam in 2023 opnieuw verder toe. Dit is vooral het gevolg van de toenemende focus van de beleggingsteams op engagements gericht op verandering binnen het thema klimaat.

Engagements voor verandering per eind 2021, 2022 and 2023

Aantal engagements voor bewustzijn en verandering per sector in 2023

Analyse van engagements gericht op verandering naar thema

De 110 engagements gericht op verandering kunnen als volgt worden onderverdeeld naar thema.

Milieu (62)

- Verlaging van CO₂-emissies
- Impact van producten en diensten op milieu
- Vermindering van afval
- Gebruik van natuurlijke hulpbronnen
- Integratie van klimaatparameters in beloning van bestuurders
- Biodiversiteit

Maatschappij (9)

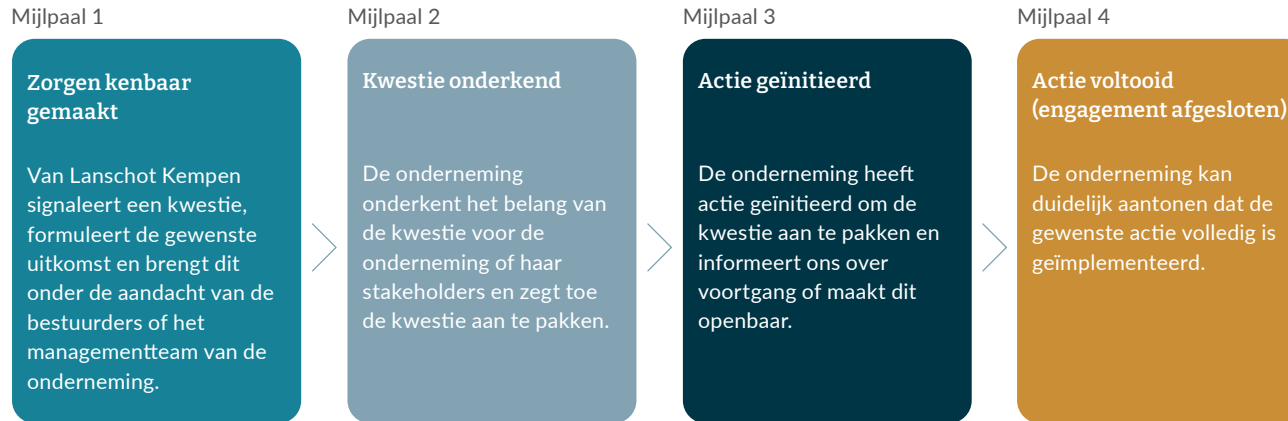
- Leefbaar loon
- Fatsoenlijke werkomstandigheden
- Productverantwoordelijkheid
- Relaties met lokale gemeenschappen

Bestuur (39)

- Kwaliteit van management
- Beloning
- Aandeelhouderschap en rechten van aandeelhouders

c. Onze mijlpaalmethodologie

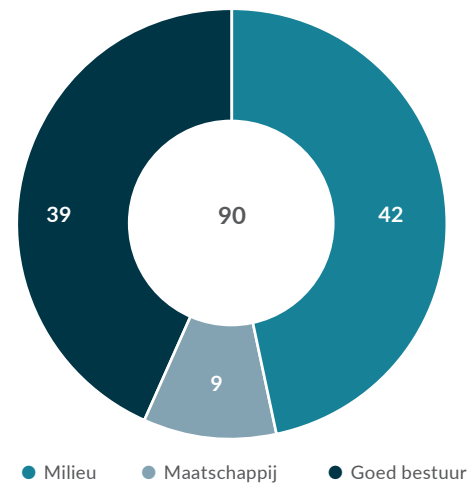
De uitkomsten en resultaten van onze engagementactiviteiten meten we aan de hand van vier mijlpalen.

d. Engagemntmijlpalen in 2023

In 2023 bereikten wij 90 mijlpalen in 110 engagements gericht op verandering. Dit betrof hoofdzakelijk kwesties op het gebied van milieu en bestuur en illustreert de concrete resultaten van onze engagementactiviteiten gedurende het jaar.

Bereikte mijlpalen op gebied van milieu, maatschappij en goed bestuur

De tabel rechts laat zien hoe de 110 engagements gericht op verandering eind 2023 waren verdeeld over de vier mijlpalen. Onze engagements betroffen vaker milieu- en bestuurskwesties dan maatschappelijke kwesties. Dit is het gevolg van ons commitment om de dialoog aan te gaan met de grootste uitstoters in alle portefeuilles en onze doelstelling om de voetafdruk van de portefeuilles jaarlijks met 7% te verminderen. Het uiteindelijke doel is om onze bijdrage te leveren aan het behalen van het klimaatakkoord van Parijs. In 2023 bereikten 25 engagements mijlpaal 4 wat betekent dat deze dialogen met succes konden worden afgesloten.

Stand van engagements per mijlpaal per eind 2023

	Stand van engagements: mijlpalen				
	1	2	3	4	Totaal
Milieu	14	21	16	11	62
Maatschappij	3	2	3	1	9
Bestuur	8	12	6	13	39
Totaal	25	35	25	25	110

e. Voortgang engagementmijlpalen

De tabel hieronder toont de voortgang die de engagements gericht op verandering in 2023 op basis van de vier mijlpalen hebben geboekt. Ongeveer de helft bereikte geen nieuwe mijlpaal, in sommige gevallen kwam dit omdat het engagement pas recent was gestart en in andere gevallen omdat de voortgang stokte. Bovendien duurt het soms langer voordat een onderneming de door ons aanbevolen

verandering kan implementeren en de volgende mijlpaal wordt bereikt.

Zoals uit de tabel blijkt, boekten 30 engagements een vooruitgang van één mijlpaal in 2023, maakten 18 een sprong van twee mijlpalen en bereikten 8 een delta van drie mijlpalen. Met andere woorden: die zijn in 2023 gestart én met succes afgerond.²¹

Voortgang mijlpalen in 2023

	Mijlpaal delta (voortgang)				
	0	1	2	3	Total
Milieu	34	16	10	2	62
Maatschappij	3	3	3	0	9
Bestuur	17	11	5	6	39
Totaal	54	30	18	8	110

²¹ Het totale aantal van 90 mijlpalen is als volgt berekend: van 0 naar 1 mijlpaal = 1 mijlpaal. Twee stappen vooruit telt als 2 mijlpalen; drie stappen vooruit als 3 mijlpalen. Dus: 30 + (18x2) + (8x3) = 90.

f. Samen sterker: collectieve engagements

Door aan collectieve engagementinitiatieven deel te nemen, kunnen we de effectiviteit van onze engagementactiviteiten vergroten. Wanneer beleggers samen optrekken, neemt de druk op een onderneming toe en dat vergroot de kans op succes. Wij initiëren collectieve engagements of sluiten ons aan bij bestaande collectieve initiatieven, zoals Climate Action 100+. Per geval bekijken we welke initiatieven het best bij onze waarden en engagementdoelen aansluiten. Daarnaast werken we samen met andere vermogensbeheerders en beleggers met vergelijkbare engagementdoelen.

Gezien de tastbare gevolgen en toenemende risico's van klimaatverandering geven we op het gebied van engagement prioriteit aan klimaatkwesties. Wij spreken met bedrijven over onder meer informatieverstopping inzake emissies, initiatieven om emissies te beperken en de ontwikkeling van schonere technologieën. We verwachten dat ondernemingen hun activiteiten afstemmen op het klimaatakkoord van Parijs en doelstellingen vaststellen om minder CO₂ uit te stoten.

In 2023 waren wij, samen met andere beleggers, betrokken bij collectieve engagements met 178 ondernemingen. Bij diverse initiatieven namen wij actief deel, zoals bij IIGCC Climate Action 100+; FAIRR; Access to Medicine Foundation en de Investor Alliance on Human Rights. Wij sloten ook aan bij een recent opgericht, collectief engagementinitiatief: Nature Action 100. We nemen daarin als belegger deel aan de engagements met Novo Nordisk en Sysco Corporation.

Ons beleid rond betrokken aandeelhouderschap en engagement is [online beschikbaar](#).

Wij zijn ook actief lid van verscheidene sectorinitiatieven, zoals de PRI (Principles for Responsible Investment), de GIIN (Global Impact Investing Network) en de ICGN (International Corporate Governance Network). In Nederland zijn we actief lid van Dufas en Eumedion. Ook hebben we de Nederlandse en de Britse Stewardship Code ondertekend.

Onze belangrijkste [lidmaatschappen en collectieve engagements](#).

g. OESO RBC-gerelateerde engagements

Hier vindt u een overzicht van onze belangrijkste engagements rond thema's die vallen onder de OESO Responsible Business Conduct (RBC) Guidelines. Het gaat om engagements die zich richten op daadwerkelijke en/of potentiële negatieve gevolgen van de activiteiten van bedrijven en hoe deze worden beperkt.

Just do it?

We hebben samen met 70 andere beleggers een openbare brief aan Nike ondertekend waarin de onderneming werd gevraagd de uitstaande loonbetalingsproblematiek bij een leverancier (Ramatex Group) aan te pakken. Ramatex is betrokken geraakt bij een geschil over het niet betalen van lonen en/of ontslagvergoedingen aan de werknemers van twee onderleveranciers in Cambodja en Thailand tijdens de coronapandemie. Nike zegt niet te hebben geweten dat Ramatex de productie had uitbesteed en dat Nike zelf geen directe banden onderhield met de onderleveranciers. Dit werpt de vraag op hoeveel inzicht Nike – dat is opgenomen in de beleggingen van de Kempen Sustainable Equity Strategie - heeft op zijn leveringsketen.

Stemactiviteiten

Stemmen tijdens aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen waarin we beleggen is een essentieel onderdeel van betrokken en actief aandeelhouderschap. In 2023 brachten we op 468 aandeelhoudersvergaderingen van afzonderlijke ondernemingen onze stem uit, waarbij we in 15% van de gevallen tegen het bestuur stemden. We maken gebruik van het ISS-stemplatform en stemmen op basis van ons eigen stembeleid.

Op 346 vergaderingen (70%) stemden we tegen ten minste één agendapunt of onthielden we ons van stemming over ten minste één agendapunt. We onthouden ons van stemming als we het bestuur meer tijd willen gunnen om een bepaalde kwestie op te lossen. Als veranderingen uitblijven stemmen wij in de toekomst tegen.

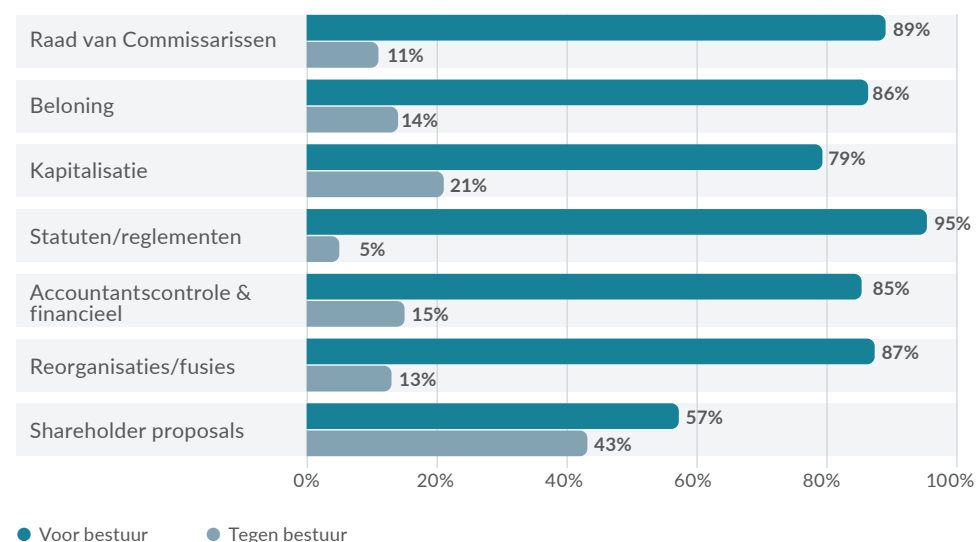
Bij 124 van de 287 aandeelhoudersvoorstellen stemden we tegen het bestuur. Van deze 124 stemmen tegen het bestuur hadden er 46 betrekking op corporate governance, 3 op informatievervalsing over de loonkloof op basis van geslacht, 6 op de noodzaak van een onafhankelijke voorzitter, 29 op klimaatverandering en circulariteit, 30 op kwesties rond arbeids- en mensenrechten en 13 op informatievervalsing over politieke lobbyactiviteiten.

Stemmen 2023

Categorie	2023		2022	
	Aantal	%	Aantal	%
Aantal vergaderingen om te stemmen	496		445	
Aantal vergaderingen gestemd	468	94	427	96
Vergaderingen met tenminste 1 stem tegen of onthouden	346	70	325	73
Stemmen voor bestuursvoorstellen	5,764	85	5,231	85
Stemmen tegen bestuursvoorstellen	1,057	15	942	15
Stemmen over voorstellen aandeelhouders	265	4	191	3
Stemmen tegen bestuur n.a.v. voorstellen aandeelhouders	124	2	91	20

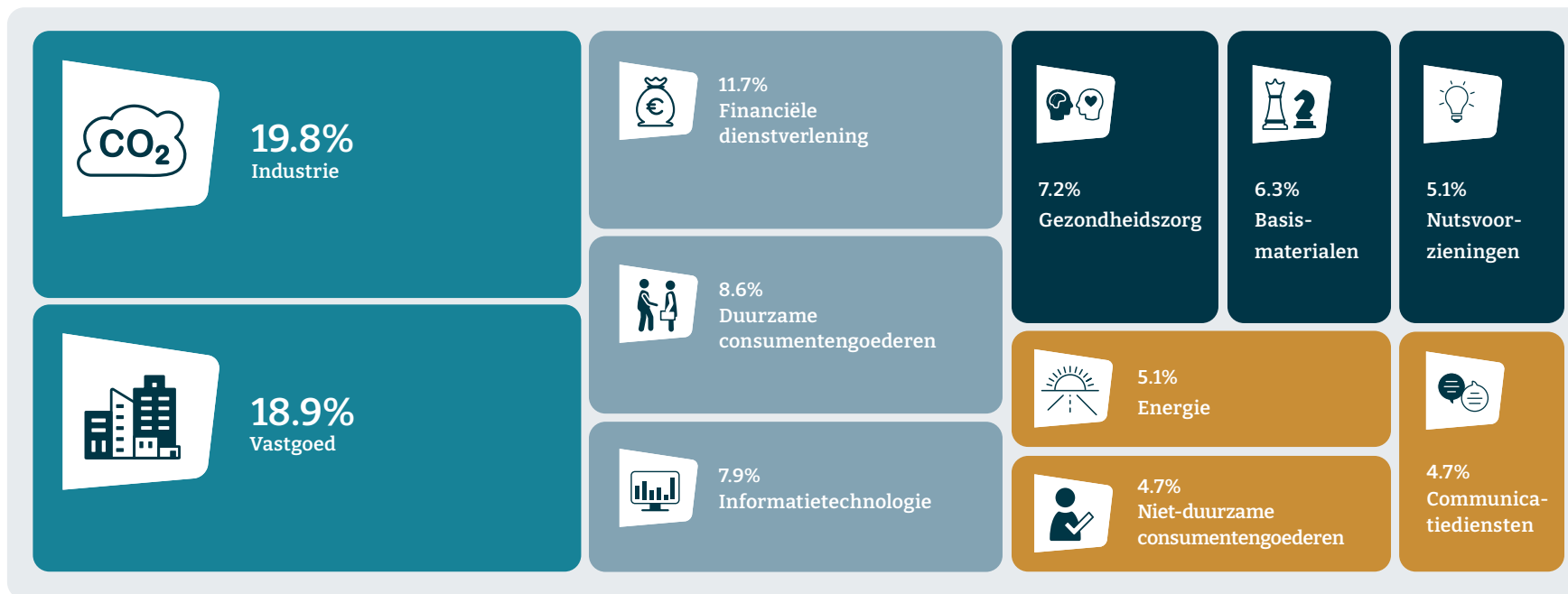
Hoe wij stemmen vindt u terug in ons [stembeleid](#). Daarin staan onze verwachtingen ten aanzien van thema's zoals diversiteit van het bestuur, goed gestructureerde bezoldiging en goed bestuur. [Hier](#) vindt u een volledig overzicht van ons stemgedrag.

Analyse van stemgedrag versus bestuur

➤ Een overzicht van onze belangrijkste stemmingen in 2023 vindt u [hier](#).

Vergaderingen per sector

* Bron: <https://vds.issgovernance.com/vds/#/NzcyMA==/>

Terugblik en vooruitblik

In 2023 bleven we de ondernemingen waarin we beleggen volgen en verbeteren aan de hand van onze Sustainability Risk Score (en voerden we bijbehorende engagements uit). De ervaring leert dat onze klanten onze geïntegreerde duurzaamheidsbenadering waarderen. In veel gevallen past die ook precies bij de duurzaamheidseisen van de klant zelf.

Van Lanschot Kempen onderkent dat wij als onderneming, samen met onze stakeholders, een bijdrage kunnen leveren aan het succesvol functioneren van de financiële markten wereldwijd. Naast ons streven naar goede beleggingsresultaten blijven wij onze klanten ook ondersteuning bieden door hen transparantie te verschaffen over regelgeving en hen te begeleiden in de belangrijkste transitie waarvoor wij staan, met name de energie- en voedseltransitie.

In 2024 zullen wij onze rapportagecapaciteiten verder uitbouwen. We willen onze klanten en toekomstige klanten inzicht kunnen bieden in onze duurzaamheidsintegratie en ons actief aandeelhouderschap. De wereld wordt geconfronteerd met de gevolgen van extreme weersomstandigheden, biodiversiteitsverlies en in sommige gevallen ook aantasting van de maatschappelijke structuren. Vandaar dat engagement op klimaat, biodiversiteit, arbeidsomstandigheden en bestuurskwesties topprioriteit is en blijft.

In ons beleggingsproces voor de Kempen beleggingsfondsen maken we gebruik van een intern ontwikkelde scoremethode voor duurzaamheid. In die Sustainability Risk Score combineren we externe ratings met onze eigen expertise en mening over de betreffende ondernemingen. Dit levert meer toekomstgerichte en consequente scores op. Ook kunnen we de uitkomsten van onze dialoog met ondernemingen hierin sneller verwerken. Bovendien leggen we extra nadruk op de CO₂-uitstoot en bestuur. Zie voor meer informatie onze website.

3

Fiduciair Management

Highlights

Veel van onze fiduciaire klanten hebben het afgelopen jaar opnieuw forse stappen gezet om hun beleggingsportefeuille meer af te stemmen op hun duurzame doelstellingen. Om onze klanten te ondersteunen hebben wij onze dienstverlening op dat gebied verder ontwikkeld.

In samenwerking met een externe vermogensbeheerder is maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) geïntegreerd in de benchmark²² van de categorie beursgenoteerde vastgoedaandelen. Klanten die op een meer duurzame manier willen beleggen in beursgenoteerd vastgoed, kunnen dit nu doen via een (passief) fonds dat een benchmark volgt met een best-in-class aanpak in bedrijven met een hoge (MSCI) duurzaamheidsscore.

Wij hebben een deel van de SDG-maatwerkindices geëvalueerd die de afgelopen jaren zijn opgezet. Met onze klanten keken wij of de indices voldeden aan de verwachtingen en welke winst op het gebied van duurzaamheid dit heeft opgeleverd.

Alle klanten hebben wij het afgelopen jaar geadviseerd en ondersteund bij het maken van de vereiste SFDR-rapportages.

De kwaliteit van de MVB-rapportages voor klanten is het afgelopen jaar verder verbeterd. Er wordt meer in detail en over meer maatstaven gerapporteerd op een meer toegankelijke manier.

²² Voor het vermogensbeheer gebruikte vergelijkingsmaatstaf voor de categorie.

Evaluatie SDG-maatwerkindices

De afgelopen jaren hebben wij in samenspraak met onze fiduciaire klanten verscheidene maatwerkindices voor aandelenbeleggingen opgezet. Op basis van de duurzaamheidsvoorkeuren van de klant hebben deze indices een focus op een of meerdere duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's). Inmiddels zijn er voor alle beleggingsregio's indices gerealiseerd. Denk daarbij aan wereldwijde aandelenportefeuilles, maar ook aan aparte indices voor onderliggende regio's (Europa, opkomende landen).

In 2023, drie jaar na de lancering van de eerste maatwerkindex, zijn wij samen met onze klanten begonnen met een grondige evaluatie van de karakteristieken van de indices. Precies zoals de intentie was, constateerden wij dat het aantal zogenoemde ESG-leaders in de maatwerkindices aanzienlijk hoger ligt dan in de benchmark en dat ook de ESG-score bovengemiddeld is. Bovendien is de CO₂-intensiteit in de op maat gemaakte indices aanzienlijk lager; met name in de maatwerkindex Europa en de index voor opkomende landen. De bijdrage aan de gekozen SDG's ligt duidelijk hoger dan in de benchmark.

Komend jaar gaan wij verder met de evaluatie: welke aspecten hebben de verwachte toegevoegde waarde geleverd en waar willen we aanscherpen of bijsturen? Waar nodig zullen we de strategie van de indices verder verfijnen.

Doorlopen van beheercyclus duurzaamheidsrisico's

Het afgelopen jaar hebben wij al onze fiduciaire klanten begeleid bij het doorlopen van het ESG-risicomanagementproces aan de hand van de adviezen van De Nederlandsche Bank (DNB). Van Lanschot Kempen is eerder betrokken geweest bij de vormgeving van de leidraad documenten van DNB rond ESG-risicomanagement, de zogenoemde 'Gids'.

Met onze klanten doorlopen wij het ESG-risicobeheerproces in drie stappen:

1. Opstellen longlist risico's. Als eerste identificeren wij de ESG-risico's op basis van meerdere externe bronnen (zoals MSCI en SFDR). Vervolgens stellen wij op basis van het bestaande Integraal Risicobeleid van iedere fiduciaire klant de risicobereidheid vast. Wij helpen om voor ieder risico de impact van dat risico op de beleggingsportefeuille inzichtelijk te maken en de materialiteit daarvan te beoordelen;
2. Opstellen shortlist risico's. Voor de ESG-risico's die als materieel worden gezien bieden wij indicatoren aan waarmee de klant het risico vóór en na beheersing daarvan kan meten en afzetten tegen het eigen MVB-beleid. Wij ondersteunen en adviseren onze klanten daarnaast bij het vormgeven van een normatief kader – een kader op basis van de risicobereidheid van de klant – om de materiële risico's te prioriteren. Dit zorgt voor een consistente risicobeoordeling en een efficiënt proces;
3. Opstellen en monitoren Key Risico Indicatoren (KRI's). De klant zal de meeste aandacht besteden aan de belangrijkste risico's, de zogenaamde KRI's, die uit de prioritering naar voren komen. Het staat klanten vrij om aan de hand van de eigen risicobereidheid te bepalen welke risico's uit de stappen 1 en 2 zij in dit dashboard willen opnemen en monitoren. Om controle over de KRI's te houden, hebben wij een dashboard ontwikkeld waarmee het bestuur op kwartaalbasis deze risico's kan monitoren. Een voorbeeld van één van de KRI's die op dit dashboard voorkomen ziet u in de figuur rechts.

Risicobeheercyclus duurzaamheidsrisico

Voorbeeld dashboard voor monitoring Key Risico Indicatoren

Type duurzaamheidsrisico	Duurzaamheidsrisico	Key Risico Indicator	Metriek	Normering risicobeoordeling KRI			Blootstelling KRI	
				Laag	Medium	Hoog	Nu	Vorig
Financieel	Klimaat – transitie	Percentage blootstelling in kolen	Percentage blootstelling van beleggingen	< 2%	2-5%	> 5%	0,0%	n/a
	Klimaat – fysiek	Portfolio Value-at-Risk	Miljoen euro in % DG-punt	< 2%	2-5%	> 5%	0,5% DG-punt	n/a
	Biodiversiteitsverlies	Nog in ontwikkeling	n/a	In ontwikkeling			In ontwikkeling	n/a
Niet-financieel: Reputatie	Onvoldoende inzet voor leefbaar loon, gegeven belang van thema arbeid	Aantal dialogen in kritieke sectoren: kleding en schoeisel (G&F), voeding en agricultuur (FR, F&A)	Aantal dialogen	> 20	5-20	< 5	Aantal dialogen (2022): 52	n/a
	Betrokkenheid CO ₂ -intensieve sectoren of grote klimaatvervuilers	Aantal beleggingen in fossiele brandstofreserves	Aantal beleggingen	< 50	50-250	> 250	220, 191 na implementatie BP2023	n/a
Niet-financieel: Compliance	Niet voldoen aan duurzame wet- en regelgeving	Dialogoog en/of aanwijzing toezichthouder	Aantal dialogen of aanwijzingen	0	1 - 2	> 3	Geen instructies	n/a
Niet-financieel: Operationeel	Onvolledige (ESG-) risicomanagement-cyclus	Geen indicator beschikbaar, kwalitatief	Doorlopen evaluatie van cyclus, IRM- of MVB-beleid	leder jaar	ledere drie jaar	Meer dan drie jaar	Volledig in 2023	n/a
Niet-financieel: Maatschappelijk	Niet bieden van herstel en verhaal door directe uitsluiting	Aantal dialogen in kritieke sectoren: kleding en schoeisel (G&F), voeding en agricultuur (FR, F&A)	Aantal dialogen	> 20	5-20	< 5	Aantal dialogen (2022): 52	n/a

Ter illustratie.

Adviseren over maatschappelijke impact

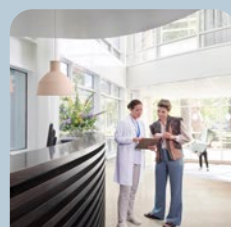
Steeds meer klanten willen dat de maatschappelijke impact die zij middels hun beleggingen wensen te maken ook zichtbaar wordt in de 'echte wereld'. Het afgelopen jaar hebben wij met verschillende belangstellenden een traject voor impactbeleggen doorlopen. Als eerste onderzoeken wij welke bijdragen de fiduciaire klant kan en wil leveren aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Oplossingen die er zonder deze bijdrage niet zouden komen. Dit noemen we 'intentionaliteit' en 'additionaliteit'.

Waar onze klanten een bijdrage aan willen leveren hangt samen met de maatschappelijke thema's en/of de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN (SDG's) waar zij voor staan. Denk aan de SDG-thema's zoals Gezonde Voeding, Zorgverlening, Werkgelegenheid, Duurzame Energie of Betaalbare Woningen. Om hier invulling aan te geven, adviseren wij de klant in de keuze van externe impactmanagers die dit kunnen realiseren. Wij kijken daarbij bijvoorbeeld ook naar mogelijkheden in verschillende regio's (dicht bij huis of wereldwijd) en welke beleggingswijze het beste past bij het doel.

Local impact: investing in relatable theme's:

Gezond voedsel

1e en 2e-lijns
gezondheidszorg

Werk-
gelegenheid

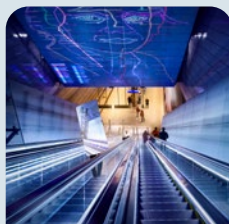

Duurzame
energie

Betaalbare
woningen

Implementatie is mogelijk via o.a.:

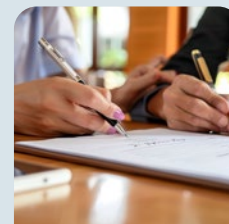
Infrastructuur

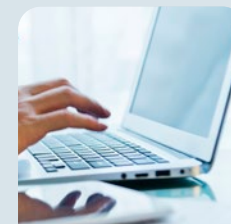
Niet-
beursgenoteerd
vastgoed

Nederlandse
small-caps

Hypotheken

Lending

4

Private Banking: Vermogensbeheer

Highlights 2023

Vermogen kan een verschil maken voor de wereld van nu en die van morgen. Dat geldt ook voor de beleggingen van klanten. Daarom houden we in al onze vermogensconcepten rekening met zowel financiële als maatschappelijke rendementen. Ook in 2023 streefden wij ernaar om de meest passende vorm van duurzame beleggingen te bieden en zo goed mogelijk invulling te geven aan de wensen van onze klanten op dat gebied.

Wij hebben de duurzaamheidsvoorkeuren van alle klanten opgetekend. Het opgeven van deze voorkeuren resulteerde in drie mogelijke duurzaamheidsprofielen: Neutraal, Betrokken en Sterk Betrokken. Dit laatste profiel sluit aan op het vermogensbeheerconcept Duurzaam.

Om beter aan de wensen van onze klanten tegemoet te komen, zijn er in 2023 twee nieuwe indexfondsen geïntroduceerd voor de regio's Noord-Amerika en Pacific. Met de introductie van deze fondsen, die strenge standaarden hanteren op het gebied van duurzaamheid dan standaard indexfondsen is er nu voor iedere aandelenregio een duurzaam indexfonds met vergelijkbare pijlers beschikbaar. Deze regiofondsen sluiten aan op de ambities van duurzaamheidsprofiel Sterk Betrokken en beheeroplossing Duurzaam.

Voor vastrentende beleggingen is een nieuwe, meer duurzame, beleggingsoplossing voor opkomende markten toegevoegd. Deze beleggingsoplossing is ontworpen door State Street aan de hand van ons nieuwe landenbeleid dat in 2022 is aangescherpt. Volgens dit landenbeleid beleggen wij onder andere niet in landen waaraan de VN of de EU sancties hebben opgelegd omwille van vrede en veiligheid, mensenrechten of naleving van internationaal recht, democratie en rechtsstaat. Ook beleggen wij alleen in landen die het VN-Klimaatakkoord van Parijs hebben ondertekend.

In 2023 is 'Vermogensbeheer met persoonlijke signatuur' geïntroduceerd. Klanten kunnen op deze manier hun persoonlijke belangstelling en overtuiging een plek geven in hun beleggingsportefeuille. Naast een kernportefeuille met wereldwijd gespreide beleggingen kunnen in de persoonlijke signatuur beleggingen worden toegevoegd met minder samenhang met beursgenoteerde markten. Denk bijvoorbeeld aan beleggen in alternatieve, niet beursgenoteerde beleggingen, maar ook aan beleggingen met impact. Voorbeelden daarvan zijn onder andere beleggingen in de zon- en windenergie, in projecten die toegang bieden tot betaalbare gezondheidszorg en verduurzaming van landbouw.²³

Aandelen van bedrijven die zijn opgenomen in onze propositie Duurzaam hadden in 2023 meer dan de helft lagere CO₂-uitstoot dan de brede markt. Deze bedrijven lopen voorop in de reductie van CO₂-uitstoot.

²³ Meer over vermogensbeheer met persoonlijke signatuur vindt u hier [website](#) en [video](#).

Neutraal, Betrokken of Sterk Betrokken

Wat zijn uw duurzaamheidsvoorkeuren? Klanten die hebben gekozen voor Vermogensbeheer of Beleggingsadvies spraken de afgelopen periode met hun private banker over hun duurzaamheidsvoorkeuren. Naast een beleggingsdoel en risicoprofiel wordt voor elke rekening die een klant bij ons aanhoudt nu ook een duurzaamheidsprofiel vastgelegd. Afhankelijk van hun voorkeuren komen klanten in een van de drie duurzaamheidsprofielen uit: 'Neutraal', 'Betrokken' of 'Sterk Betrokken.'

Wij willen zo goed mogelijk invulling geven aan de wensen van onze klanten op het gebied van duurzaamheid en hen begeleiden door de transities naar een duurzamere wereld. De uitvraag van duurzaamheidsvoorkeuren geeft ons als vermogensbeheerder meer inzicht in de wensen en voorkeuren van de klant. Dit bepaalt ook de richting van ons beleggingsadvies en de keuzemogelijkheden van de klant voor bepaalde beleggingsproducten. De voorkeuren van klanten zijn daarnaast van groot belang voor de verdere ontwikkeling van ons productaanbod.

Sommige klanten bleken een uitgesproken voorkeur te hebben om duurzaam te beleggen en kwamen dan ook uit op het profiel 'Betrokken' of 'Sterk Betrokken'. Anderen hadden een meer neutrale houding tegenover duurzaamheid en kwamen na het invullen van een vragenlijst en een gesprek met hun bankier uit op het duurzaamheidsprofiel 'Neutraal'.

In de beleggingsconcepten die aansluiten op het profiel Neutraal wordt niet op een specifiek duurzame manier belegd. Wel geldt het standaard uitsluitingsbeleid van Van Lanschot Kempen waarbij wij willen voorkomen dat we beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie of verkoop van tabak of van controversiële wapens. Daarnaast voeren wij ook voor het Neutrale profiel een engagementbeleid, waarbij wij met fondsmanagers of met het management van bedrijven een dialoog aangaan om hen aan te zetten tot verbetering van hun duurzaamheidsprestaties.

Wij blijven in gesprek met onze klanten over hun duurzaamheidsvoorkeuren. Ook willen wij onze klanten graag op de hoogte houden van de ontwikkelingen op het gebied van duurzaam beleggen. Wij helpen onze klanten om hun weg te vinden in de transities die nu plaatsvinden op het gebied van energie en voedsel. Daar hoort bij dat wij als gespecialiseerde wealth manager, ook voor de komende generaties, willen beleggen in bedrijven die als 'winnaar' uit de transities komen, die bijdragen aan de noodzakelijke veranderingen en het dus ook in de toekomst goed blijven doen.

Van Lanschot Kempen heeft de ambitie om het duurzaamheidsniveau van onze dienstverlening op het gebied van vermogensbeheer te blijven verbeteren en de transparantie te verhogen. Meer informatie over onze Duurzaamheidsprofielen vindt u op de webpagina [Duurzaamheidsprofielen](https://www.vanlanschotkempen.com) (vanlanschotkempen.com).

Vermogensbeheerconcept Duurzaam in 2023

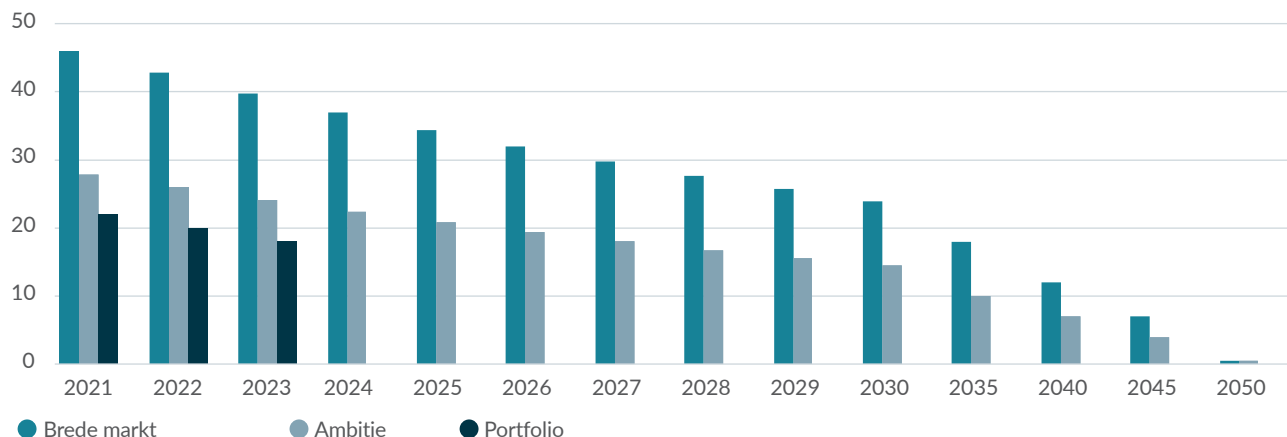
Lagere uitstoot, hogere duurzaamheidsscore

Aandelen van bedrijven die zijn opgenomen in onze propositie Duurzaam hadden in 2023 een meer dan de helft lagere CO₂-uitstoot dan de brede markt. Deze bedrijven lopen voorop in de reductie van CO₂-uitstoot, zoals te zien in de grafiek op deze pagina.

- 98% procent van de opgenomen bedrijven binnen het aandelensegment heeft een vergelijkbare of hogere duurzaamheidsscore (MSCI ESG-score) dan de brede markt.²⁴
- In het obligatiedeel van de portefeuille is specifiek ruimte gemaakt voor impactfondsen. Deze fondsen beleggen in groene obligaties, sociale obligaties en obligaties van ontwikkelingsbanken.
- De bedrijven waarin wij beleggen hebben 92 procent meer positieve impact op de VN-duurzaamheidsdoelen (SDG's) dan de brede markt. Wij richten ons vooral op de thema's klimaat en langer gezond leven. Bedrijven met een negatieve impact zijn juist ondervertegenwoordigd in de portefeuille.²⁵
- Ook dit jaar heeft Van Lanschot Kempen een actieve dialoog gevoerd met bedrijven om hen aan te zetten tot duurzame verandering. Voorbeelden daarvan ziet u op pagina 17.

Directe CO₂-uitstoot van opgenomen ondernemingen in vergelijking met de brede markt

Bron: Van Lanschot, ISS ESG South Pole. Portefeuille-invoering Duurzaam neutraal Q3 2023 met een omvang van € 1 miljoen, jaarlijkse (directe) scope 1 en 2 CO₂-uitstoot opgenomen ondernemingen (aandelen) in tonnen per miljoen investering. Brede markt betreft aandelenbenchmark. Ambitie betreft brede aandelenbenchmark met versnelde CO₂-daling van de Climate Transition Benchmark.

²⁴ Vermogensfonds neutraal, aandelenpositie per Q4 2023, betreft bedrijven met een MSCI ESG rating van AAA, AA, A, of BBB.

²⁵ Vermogensfonds neutraal, aandelenpositie per Q4 2023. Elk bedrijf krijgt een rapportcijfer tussen de -10 en 100, afhankelijk van de mate waarin het bedrijf bijdraagt (of tegenwerkt) aan elk van de VN-duurzaamheidsdoelen (SDG's). Het gemiddeld rapportcijfer is 92% hoger dan van de brede markt.

Duurzame indexfondsen voor elke regio

Voor de invulling van het vermogensbeheerconcept Duurzaam maken we gebruik van beleggingsfondsen. In 2023 zijn er voor de regio Noord-Amerika en de regio Pacific, duurzame indexfondsen geïntroduceerd. Met deze introductie is er nu voor elke regio een duurzaam indexfonds voor aandelen beschikbaar. Klanten hadden al eerder dergelijke indexfondsen voor de regio's Europa en opkomende landen tot hun beschikking. Deze zogenoemde SDG-indexfondsen hebben vergelijkbare duurzame pijlers:

- Uitsluiting

Producenten van alcohol, kolen en/of bedrijven betrokken bij gokken, corruptie, milieuovertredingen of schendingen van mensenrechten worden direct uitgesloten. Ook worden bedrijven die behoren tot de 20% ondernemingen met de hoogste CO₂-uitstoot (met een limiet van 30% uitsluiting per sector) uitgesloten. Het resultaat is dat de CO₂-uitstoot in het indexfonds Noord-Amerika 80% lager is dan de brede markt. Het indexfonds Pacific heeft een 69% lager uitstoot.

- Integratie

Er wordt enkel belegd in de 50 procent meest duurzame bedrijven in een sector.

- Actief aandeelhouderschap

Fondsbeheerders hebben een stembeleid en engagementbeleid.

- Impact

Bedrijven die met hun producten of diensten positief bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) krijgen een zwaarder gewicht in de portefeuille.

Novo Nordisk: behandeling van chronische ziektes

De Deense medicijnfabrikant Novo Nordisk richt zich op geneesmiddelen tegen chronische aandoeningen, zoals obesitas en diabetes. De onderneming is de grootste positie binnen het NT Sustainable Select Low Carbon fonds, een fonds dat breed gespreid is over verscheidene sectoren, met een CO₂-uitstoot die 75 procent lager ligt dan de markt. Het bedrijf was de afgelopen jaren vooral bekend als wereldwijd de grootste producent van insuline voor de behandeling van diabetes. Relatief recent kwam Novo Nordisk in het nieuws met een middel tegen obesitas, Wegovy, dat zeer breed aftrek vindt. Novo Nordisk wordt gezien als een van de meest duurzame bedrijven in de medische wereld en draagt met onderzoek en ontwikkeling van medicijnen bij aan een betere levenskwaliteit van patiënten.

Hans Snijder, directeur Hartstichting

‘Alles start met het hart’ is het nieuwe motto van de Hartstichting. Dit geldt voor alles waar de stichting voor staat – van de financiering van bijzonder onderzoek tot duurzaam beleggen, vertelt directeur Hans Snijder.

De Hartstichting is een klant binnen de Professional Solutions oplossing van Van Lanschot Kempen.

Alles start met het hart

Hans Snijder heeft haast. Het aantal mensen met een hart- of vaataandoening in Nederland is nu zo'n 1,7 miljoen. Als er niets verandert gaat het over tien jaar om 2,7 miljoen patiënten. Nu al krijgt een van de drie volwassenen in de loop van zijn of haar leven een hart- en vaatprobleem. Daar moet snel iets aan veranderen, vindt Snijder die begin 2022 bij de Hartstichting aantrad. “Onze missie ‘Een gezond hart voor nu en voor later’ moet dus snel worden gerealiseerd omdat de zorg, waar veel mensen met hart- en vaatproblematiek gebruik van maken, vastloopt. Dat is ook wat onze donateurs van ons verwachten: wij hebben gewoon geen andere keus dan onze missie waar te maken.”

Er is dus veel urgentie, maar tegelijkertijd is zorgvuldigheid geboden. “De Hartstichting voelt de verantwoordelijkheid om niet alleen nu iets te kunnen doen, maar ook iets te bereiken en te borgen voor de generatie van morgen. Eigenlijk is dat waar duurzaamheid bij ons om draait: het besef van de dag van morgen. Dat geldt voor onze visie op beleggen, voor de manier waarop wij werken en natuurlijk voor het onderzoek dat wij financieren. Ons onderzoek kan het verschil maken tussen leven en dood en kost niet alleen geld, maar ook tijd. Ook daarom moeten wij vooruitkijken.”

Van robothart tot 6-minuten zones

De Hartstichting bekostigt een scala aan onderzoeken. Bijvoorbeeld de studie naar het zogenoemde ‘hybrid hart’, een zacht robothart dat de behoefte aan een kunsthart in de toekomst zou kunnen opvangen. Of onderzoek naar snellere herkenning van het type hersenbloeding waar iemand door wordt getroffen, waardoor direct betere behandeling mogelijk is. Een ander voorbeeld is de (financiële) betrokkenheid bij de ontwikkeling van een zogenoemde ‘wearable’, een horloge dat een hartstilstand kan detecteren en hulpdiensten alarmeert. “Nog niet zo lang geleden overleefde je een hartstilstand zelden. Tegenwoordig is de kans veel groter dat je na een hartstilstand op straat 's avonds weer aan tafel zit”, aldus Snijder. “Dat is te danken aan de AED-apparaten die nu vrijwel overal in Nederland beschikbaar zijn, waardoor iedereen die buiten op straat een hartstilstand krijgt binnen zes minuten kan worden gereanimeerd. Dat kan nu dankzij de Hartstichting. Maar dat werkt alleen als er getuigen zijn, mensen die 112 bellen. Maar wat gebeurt er als je een hartstilstand krijgt zonder getuigen, bijvoorbeeld als je alleen woont? Daar worden deze wearables voor ontwikkeld: zij kunnen ook de hulpdiensten in werking zetten.”

Omgevingsfactoren of het geheven vingertje

Over alles wat de stichting doet, worden donateurs geïnformeerd. Er is de stichting veel aan gelegen om de resultaten van donaties te laten zien. Dat geldt voor de resultaten van onderzoek, maar ook voor de vertaling daarvan naar patiënten en de resultaten van preventiecampagnes.

“Duivels lastig” noemt Snijder de laatste twee activiteiten. “Immers, als wij mensen vertellen dat het goed is om te stoppen met roken en de trap te nemen denkt echt niet iedereen ‘wat een ontzettend goed idee’. We willen niet met een opgeheven vingertje aan preventie werken, maar meer resultaten boeken door omgevingsfactoren te beïnvloeden, bijvoorbeeld met een lobby voor het stoppen met de verkoop van sigaretten in supermarkten. Dit kan een veel grotere rol spelen bij preventie en maakt zichtbaar wat wij doen. Onze strategie is overigens dat wij in alles wat wij doen ook oog hebben voor de verschillen tussen mensen, bijvoorbeeld tussen man en vrouw en voor culturele achtergronden.”

Het ‘draaien aan de knoppen van omgevingsfactoren’ gebeurt ook op andere manieren. “Als je nu een flatgebouw binnenloopt, loop je direct tegen een lift aan en ligt de trap vaak meer verstopt. Het idee is om dat om te draaien. Daar maken wij nu al afspraken over met een grote bouwonderneming.”

Practice what you preach

Ook de manier waarop de Hartstichting belegt moet goed uitlegbaar zijn voor donateurs. “Wij zijn verplicht om verstandig om te gaan met het geld dat ons wordt toevertrouwd. Je zou kunnen zeggen: haal het hoogste rendement, dan kun je ook meer doen. Maar dan ga je voorbij aan het principe van zorgvuldigheid en zeker ook aan het besef van de lange termijn. De reputatie die wij hebben opgebouwd is een belangrijk goed. Onze visie, onze strategie moet dus ook leidend zijn in hoe wij beleggen: zeker niet in bedrijven die gelieerd zijn aan de tabaksindustrie, bijvoorbeeld. Practice what you preach is hier ons leidend principe.”

Voor de Hartstichting heeft Van Lanschot Kempen een onafhankelijke duurzaamheidsconsultant in de hand genomen, Sustainalytics. Gezamenlijk is een handboek

opgesteld. Daarin staat waarin wel en waarin niet mag worden belegd: de absolute en relatieve uitsluitingscriteria. Van Lanschot Kempen stelt vervolgens de portefeuille samen. Sustainalytics controleert daarbij steeds of de beleggingen voldoen aan het duurzaamheidsbeleid van de Hartstichting en rapporteert daarover.

Geen vinkjes maar overtuiging

Het vermogen van de Hartstichting, uitsluitend opgebouwd door donaties, moet door middel van de beleggingen gestaag groeien: het rendement moet zodanig zijn dat tot in de lengte van dagen het reguliere onderzoek kan worden gefinancierd.

Snijder: “Ons uitgangspunt is dat de beleggingen onze strategie weerspiegelen en dat wij daarin behoedzaam opereren. Het idee is bijvoorbeeld om op langere termijn meer naar impact beleggen te gaan, maar ook dat moet wel op een verantwoorde manier gebeuren – ook met oog voor rendement en reputatie.”

Het gaat de Hartstichting niet om het zetten van vinkjes. “Alles wat wij doen heeft zijn oorsprong in intrinsieke motivatie. Dat zie je ook terug in hoe wij werken en in de organisatie. Het maken van gezonde en duurzame keuzes, en de discussie daarover, leeft sterk bij onze organisatie. Duurzaam beleggen is voor ons ook niet een bureaucratische operatie. Ook hierin willen wij onze overtuiging uitdragen en de wereld vanuit deze overtuiging een stukje beter maken.”

Begrippenlijst

Additionaliteit

Een term uit impactbeleggen voor de positieve uitkomsten die zich zonder engagement of kapitaalinvesteringen mogelijk niet zouden voordoen. Additionaliteit verwijst naar de vraag of een positieve externe uitkomst (zoals meer toegang tot de zorg) ook zonder de betrokkenheid van de belegger zou zijn gerealiseerd.

Akkoord van Parijs

Een in december 2015 ondertekende internationale overeenkomst met als doel klimaatverandering tegen te gaan en de investering in een duurzame koolstofarme toekomst te versnellen. De centrale doelstelling is om de wereldwijde stijging van de temperatuur ruim onder 2 graden Celsius ten opzichte van het pre-industriële niveau te houden en om een inspanning te leveren die temperatuurstijging te beperken tot niet meer dan 1,5 graden.

Artikel 6-, 8- en 9-fondsen

Deze toevoeging voor een (beleggings)fonds verwijst naar de indeling die binnen de EU wordt toegepast op (de verkoop van) alle beleggingsproducten in het kader van de verordening met betrekking tot informatieverschaffing over duurzaamheid (SFDR, zie hierna), die in 2022 van kracht werd. Aan de hand van die onderverdeling moeten vermogensbeheerders aangeven welk niveau van duurzaamheidsintegratie een beleggingsstrategie haalt. Het doel van de verordening is een gelijk spelveld, deels om groenwassen te voorkomen (waar een financieel concern zegt dat diens producten duurzaam zijn terwijl dat niet het geval is). We hebben onze beleggingsfondsen gekwalificeerd volgens de criteria van de SFDR. In het geval van een artikel 8-fonds worden duurzame kenmerken nagestreefd zonder dat duurzaamheidsdoelen de belangrijkste doelstelling vormen. Artikel 9-fondsen hebben daarentegen een duurzaamheidsdoel. Zie de fund library voor meer informatie over de duurzame kenmerken van onze fondsen.

Best-in-class

Activa of beleggingen die in vergelijking met de peer group het best presteren op milieu, maatschappij en/of bestuur.

Bestuur (corporate governance)

De procedures en processen aan de hand waarvan het bestuur en het toezicht van een organisatie zijn geregeld. In de bestuursstructuur wordt nader omschreven hoe de rechten en verantwoordelijkheden over de verschillende deelnemers in de organisatie zijn verdeeld en hoe de procedures voor de besluitvorming zijn ingericht.

CO₂e

Een eenheid voor de impact van een broeikasgas, aangegeven als de hoeveelheid CO₂ met een equivalent effect op de opwarming van de aarde. De hoeveelheid CO₂ wordt gewoonlijk uitgedrukt in ton. Een ton is equivalent aan 1000 kg.

Controversiële wapens

Wapens met een onevenredig groot en nietsontziend effect op burgers, soms nog jaren nadat er aan een conflict een einde is gekomen, worden doorgaans aangemerkt als controversieel. In de meeste gevallen betreft dit antipersoonsmijnen, kernwapens, clusterwapens, biologische en chemische wapens, verarmd uranium en munitie van witte fosfor. De meeste wapens die algemeen als controversieel worden gezien vallen onder internationale verdragen zoals het verdrag inzake clustermunitie en dat inzake het verbod op antipersoonsmijnen.

Desinvestering

In de context van beleggen het niet langer aanhouden van een belegging (de belegging verkopen) op basis van afwegingen op het gebied van milieu, maatschappij en/of bestuur (ESG).

Do no significant harm

Het principe 'do no significant harm' is geïntroduceerd in de verordening met betrekking tot informatieverschaffing over duurzaamheid (SFDR) van de Europese Unie. Een belegging wordt als duurzaam aangemerkt als deze aan een maatschappelijk of milieudoel bijdraagt en geen belangrijke schade toebrengt aan enig ander maatschappelijk of milieudoel.

Duurzaam beleggen

Een beleggingsbenadering waarin bij de portefeuilleselectie en het beheer rekening wordt gehouden met factoren op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur (ESG).

Duurzaamheidsrisico's

Risico's voor de waarde van een actief als gevolg van zaken op het gebied van milieu, maatschappij en/of bestuur (ESG). Een voorbeeld: de koers van een aandeel daalt als gevolg van een boete die aan de emittent is uitgedeeld vanwege schade aan het milieu.

Energietransitie

De energietransitie verwijst naar de wereldwijde verschuiving van traditionele op fossiele brandstoffen gebaseerde energiesystemen naar schonere en duurzamere energiebronnen. Die verschuiving betekent dat er duurzame energietechnologieën worden gebruikt, zoals zonne-energie, windenergie, waterkracht en aardwarmte, naast de verbetering van energie-efficiëntie en -behoud. Het doel van de energietransitie is om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, klimaatverandering tegen te gaan en tot een duurzamer en bestendiger energiesysteem te komen.

Engagement

Het streven om het gedrag van een onderneming te beïnvloeden waarin een fonds belegt met als doel de werkwijzen op het gebied van milieu, maatschappij en/of bestuur (ESG) te verbeteren. Zo kan er met de raad van bestuur een gesprek worden aangegaan over het verbeteren van de arbeidsomstandigheden bij de bewuste onderneming.

ESG

ESG is de Engelse afkorting voor factoren op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur (environmental, social & governance). Aan de hand van die drie centrale factoren wordt doorgaans de duurzaamheid van de activiteiten van een onderneming of van een belegging beoordeeld.

ESG-integratie

Onder de integratie van ESG wordt in het algemeen verstaan het meewegen van (risico)factoren op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur in financiële analyses en de besluitvorming, naast de financiële risicofactoren, met als doel de reële waarde van een bepaalde belegging te beoordelen en de beleggingsresultaten te versterken. Het bewaken van en rapporteren over dergelijke risico's in een portefeuille kan eveneens tot die integratie behoren.

EU-taxonomie, afstemming op

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem of toetsingslijst aan de hand waarvan kan worden bepaald welke economische activiteiten als duurzaam kunnen worden beschouwd. De taxonomie maakt deel uit van het plan van de EU om duurzame beleggingen te stimuleren en de Europese 'green deal' te implementeren.

Global Compact

Het Global Compact van de Verenigde Naties is een initiatief op het gebied van duurzaam ondernemen. Van ondernemingen wordt gevraagd dat ze de strategieën en bedrijfsactiviteiten afstemmen op universele principes op het vlak van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en corruptie, alsmede dat ze actie ondernemen die maatschappelijke doelen stimuleren.

Groene obligatie

Vastrentende waarden waarvan de verkoopopbrengsten worden gebruikt om groene projecten te financieren.

Impact

Verwijst naar het eventuele effect van de bedrijfsactiviteiten van een onderneming op het milieu en/of de maatschappij. Omgekeerd kan hiermee ook het effect worden bedoeld van ESG-zaken op het resultaat onder de streep, dat wil zeggen de bedrijfsimpact.

Impactbeleggen

Beleggingen die specifiek gericht zijn op iets goeds doen voor de maatschappij. Een voorbeeld: beleggen in een onderneming met winstoogmerk die betaalbare waterzuiveringsapparaten maakt voor ontwikkelingslanden.

Intentionaliteit

De intentie bij impactbeleggen is om een bijdrage te leveren aan oplossingen op maatschappelijk en milieugebied. Daarmee onderscheiden deze beleggingen zich van andere strategieën, zoals ESG-beleggen, verantwoord beleggen en screeningstrategieën.

Just transition

Bij 'just transition' verloopt de verduurzaming van de economie (de transitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energie) voor alle betrokkenen zo eerlijk en inclusief mogelijk. Een transitie waarin kansen op waardig werk worden gecreëerd en niemand op achterstand raakt. Wat just transition precies inhoudt, kan van land tot land en van regio tot regio verschillen.

Materialentransitie

Is gericht op het verminderen van het verbruik van eindige hulpbronnen en het minimaliseren van afval gedurende de levensloop van een product. Het gaat dan om een verschuiving van een lineair model van 'pakken-maken-lozen' naar een circulaire aanpak waarin materialen worden hergebruikt, gerecycled of herbestemd in een gesloten cirkel. Het doel van de materialentransitie is om hulpmiddelen te behouden, de milieueffecten tot een minimum te beperken en een duurzamer en efficiënter gebruik van materialen in diverse sectoren te stimuleren.

MiFID II

Markets in Financial Instruments Directive II (MiFID II) is een door de EU geïntroduceerd kader voor de regulering van de financiële markten en bescherming van beleggers. MiFID II legt regels en vereisten op aan beleggingsorganisaties, handelsplatforms en andere marktpartijen binnen de Europese Unie. Het doel van MiFID II is om de transparantie te verbeteren,

de bescherming van de belegger te vergroten en het functioneren van de financiële markten te versterken. In dit kader komen uiteenlopende aspecten aan bod, waaronder vereisten voor de rapportage en informatieverzorging, transactierapportage, classificering van beleggers en 'best execution'.

Net zero

Net zero is de benaming van een situatie waarin de uitstoot van wereldwijde broeikasgassen door menselijke activiteit in evenwicht is met de hoeveelheid die wordt verwijderd uit de atmosfeer. In zo'n emissieneutrale situatie is er nog altijd sprake van de uitstoot van CO₂, maar wordt er een gelijke hoeveelheid koolstof uit de atmosfeer gehaald als erin wordt gepompt. Het resultaat: nul toename van de netto-uitstoot. Dat kan worden gerealiseerd door enerzijds de emissies te verlagen en anderzijds emissies te compenseren door activiteiten als herbebossing of de opvang van CO₂.

Principal adverse impact (PAI)

Het negatieve effect van een investeringsbesluit op duurzaamheidsfactoren. Het begrip PAI is geïntroduceerd in de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van de Europese Unie. Financiële marktdeelnemers en adviesbedrijven moeten bekendmaken op welke manier er in dat advies of die producten rekening is gehouden met PAI-indicatoren.

Proxy voting

Stemgerechtigde aandeelhouders delegeren hun stem aan anderen die namens die aandeelhouders stemmen ('proxy voting'). Dankzij proxy voting kunnen aandeelhouders hun stemrecht uitoefenen zonder tijd te hoeven besteden aan het fysiek bijwonen van de jaarvergadering van een onderneming.

SBTi

Het Science Based Targets initiative (SBTi) is een samenwerkingsverband dat bedrijven helpt om reductiedoelstellingen voor de uitstoot van broeikasgassen te formuleren die afgestemd zijn op de doelen van het akkoord van Parijs. Bedrijven die toezeggen zich aan wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen te willen houden, ondergaan een stringent

proces van formulering en validering van doelstellingen. Het SBTi zorgt voor de middelen en ondersteunt die bedrijven gedurende het proces.

Scope 1, 2 en 3

De uitstoot van broeikasgassen wordt doorgaans in drie categorieën onderverdeeld. Scope 1 betreft de directe uitstoot uit bronnen in het bezit of onder controle van een entiteit. Scope 2-uitstoot betreft indirecte emissies uit ingekochte energie. Scope 3 betreft indirecte emissies die niet onder scope 2 vallen en zich in de waardeketen van de entiteit voordoen. Die emissies kunnen 'upstream' maar ook 'downstream' plaatsvinden.

SFDR

De verordening met betrekking tot informatieverzorging over duurzaamheid wordt in de wandelgangen meestal aangeduid via de Engelse afkorting SFDR (voor Sustainable Finance Disclosure Regulation). Met deze verordening wil de Europese Unie (EU) duurzaamheid in de financiële sector stimuleren. Van financiële marktdeelnemers, zoals vermogensbeheerders, beleggingsorganisaties en verzekeraars, wordt verwacht dat ze informatie verschaffen over de gehanteerde duurzaamheidspraktijken en de ESG-factoren die bij het besluitvormingsproces voor beleggen in overweging zijn genomen. Het doel van de SFDR is om transparantie te verschaffen aan beleggers, onder andere door een classificatie in te voeren die van toepassing is op alle beleggingsproducten die binnen de EU worden verkocht, namelijk artikel 6-, 8- en 9-fondsen. Aan de hand daarvan moet een vermogensbeheerder de mate van duurzaamheidsintegratie van een beleggingsstrategie duidelijk maken. Zie voor meer informatie 'Artikel 6-, 8- en 9-fondsen' in deze Begrippenlijst.

Stewardship

Verwijst naar verantwoorde allocatie, verantwoord beheer en toezicht op kapitaal. Het doel: voor klant en begunstigen langetermijnwaarde creëren die leidt tot duurzame voordelen voor de economie, het milieu en de samenleving.

United Nations Principles for Responsible Investment (UN PRI)

Een aan de Verenigde Naties gelieerde organisatie die zich inzet voor een serie van zes beleggingsprincipes. Aan de hand van die zes principes worden acties ontplooid voor de integratie van verantwoord beleggen in beleggingsbesluiten. En wordt een internationale standaard voor verantwoord beleggen geformuleerd.

Voedseltransitie

Ook wel bekend als duurzame voedseltransitie. Gericht op een transformatie van de manier waarop we voedsel produceren, distribueren en consumeren. De transitie voorziet in een verschuiving van conventionele landbouwpraktijken die zwaar leunen op kunstmest, pesticiden en intensieve veeteelt naar duurzamere en meer regeneratieve werkwijzen. Het doel van de voedseltransitie is om de ecosystemen te beschermen, voedselveiligheid zeker te stellen, biodiversiteit te stimuleren en de gezondheid en het welzijn van mens en planeet te verbeteren.

Bijlagen

Bijlage I

Engagements in 2022-2023 met CO₂-intensieve bedrijven

Naam onderneming	Onderwerpen engagement 2022-2023						
	Uitvoering beleid	Informatie	Formulering streefdoelen	Externe verificatie	Afstemming SBTI	Afstemming beloning	Reductie 2022- 2025
A2A SpA							-6%
Aalberts NV							0%
Aedifica SA		√	√	√	√	√	-4%
Alexandria Real Estate Equities, Inc.		√	√			√	-4%
APA Group	√					√	-5%
ArcelorMittal SA		√				√	0%
Befesa SA	√	√		√			-6%
Bekaert SA				√	√	√	-7%
Cabot Corporation		√					-7%
Canadian Apartment Properties Real Estate Investment Trust		√	√		√	√	-3%
China Sanjiang Fine Chemicals Co., Ltd.	√	√	√	√	√	√	
CK Infrastructure							
Coats Group plc							-4%
Compagnie Generale des Etablissements Michelin SCA						√	-1%
Corbion NV				√	√		-5%
CRH Plc		√					-4%
Croda International plc							-3%

Naam onderneming	Onderwerpen engagement 2022-2023						
	Uitvoering beleid	Informatie	Formulering streefdoelen	Externe verificatie	Afstemming SBTI	Afstemming beloning	Reductie 2022- 2025
Deutsche Lufthansa AG	√		√				
EDP-Energias de Portugal SA		√	√		√	√	-31%
Electricite de France SA	√						-5%
Enel SpA					√		-12%
Enexis Holding NV					√		
ENGIE SA			√				0%
Eni SpA	√	√	√				-8%
EnQuest PLC		√	√			√	
Fufeng Group Limited							
Genel Energy Plc							
Hang Lung Properties Limited							-2%
Healthpeak Properties, Inc.		√	√				-2%
HeidelbergCement AG	√		√			√	-4%
Highwoods Properties, Inc.						√	0%
Holcim Ltd.	√	√	√	√	√		0%
International Consolidated Airlines Group SA		√				√	0%
Invitation Homes, Inc.		√	√		√	√	0%
Japan Hotel REIT Investment Corp.		√	√				-1%
Kardex Holding AG		√	√	√			0%
Keppel DC REIT		√					-7%
Kerry Group plc	√	√	√			√	-2%
Kinder Morgan, Inc.					√		0%
LEG Immobilien SE			√				-14%
Lonza Group AG	√	√		√	√		-6%
Luxfer Holdings PLC		√		√	√		0%
LyondellBasell Industries NV							-6%
Mowi ASA		√	√		√		-4%

Naam onderneming	Onderwerpen engagement 2022-2023						
	Uitvoering beleid	Informatie	Formulering streefdoelen	Externe verificatie	Afstemming SBTI	Afstemming beloning	Reductie 2022- 2025
National Grid Plc							-9%
Novozymes A/S			√				-5%
OMV AG	√			√	√		-1%
PPL Corporation		√	√			√	-3%
Public Service Enterprise Group Incorporated	√		√				-13%
Repsol SA		√					-4%
Rio Tinto Plc	√	√	√		√		-7%
Royal Vopak NV	√	√	√		√	√	-3%
RWE AG		√					-11%
SBM Offshore NV			√				-13%
Shell Plc							-9%
Sun Communities, Inc.	√	√					-8%
Taiwan Semiconductor Manufacturing Co., Ltd.	√	√	√	√		√	-3%
Tate & Lyle plc	√		√		√		-4%
TenneT Holding BV		√					-8%
ThyssenKrupp AG		√					
Tidewater Inc.							
Titan Cement International SA							-3%
TotalEnergies SE		√					-2%
Tronox Holdings Plc							-15%
Valaris Limited		√	√	√	√	√	-2%
Vattenfall AB	√						-3%
Vesuvius PLC				√			-3%
Vicinity Centres		√	√			√	-13%
Vonovia SE							-2%
W. P. Carey Inc.	√	√		√	√		0%

Naam onderneming	Onderwerpen engagement 2022-2023						
	Uitvoering beleid	Informatie	Formulering streefdoelen	Externe verificatie	Afstemming SBTI	Afstemming beloning	Reductie 2022- 2025
WEC Energy Group, Inc.	√	√	√	√	√	√	
West Fraser Timber Co. Ltd.							-6%
Xinyi Glass Holdings Ltd.		√	√			√	
Southern Co							-1%
Nextera Energy			√				-6%
American Electric Power							-6%
Entergy Corp							-4%
Xcel Energy							-11%

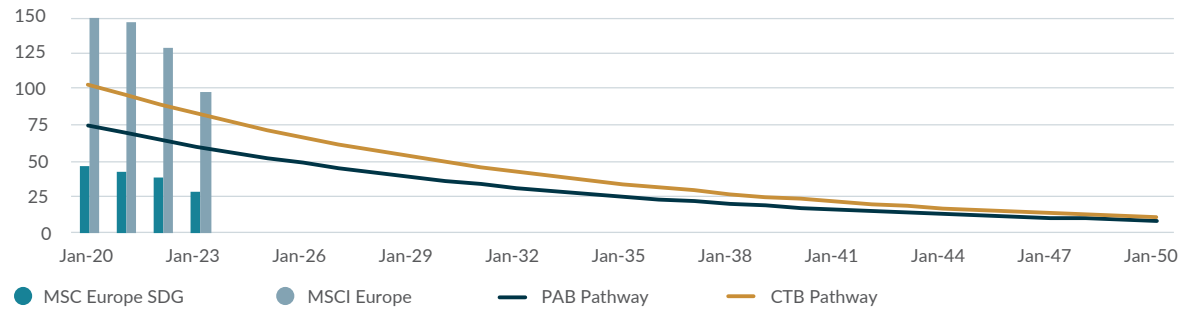
Bijlage II: Track Record Evaluation – Sustainability

Sustainability characteristics²⁶

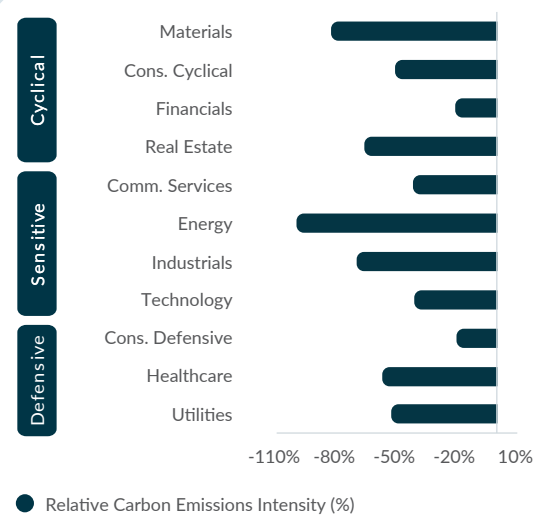
Step	MSCI Europe SDG	MSCI Europe
ESG score	8.5	7.9
ESG Leaders (%)	92.8	71.1
ESG Average (%)	7.2	27.4
ESG Laggards (%)	0.0	0.5
Environmental Pillar Score	6.9	6.7
Social Pillar Score	5.5	5.4
Governance Pillar Score	6.8	6.3
SDG 3 Positive Revenue Exposure (%)	14.4	9.6
SDG 7 Positive Revenue Exposure (%)	3.2	1.7
SDG 13 Positive Revenue Exposure (%)	2.6	2.1
Total Sustainable Impact Revenue (%) ²⁷	22.5	15.3
Environmental Impact Solutions Revenue (%) ²⁸	7.2	4.4
Social Impact Solutions Revenue (%) ²⁹	15.6	10.9
Weighted average carbon intensity (scope 1 + 2)	28.1	96.3
Climate Change Theme Score	9.0	8.8
Carbon Emissions Management Score	6.8	6.6

➤ **The Custom SDG Index has a more favourable sustainability profile as intended that is well-ahead PAB and CTB carbon reduction pathways. It furthermore stands out that the main SDG revenue uplift is realized for SDG 3 and to a lesser extent SDG 7.**

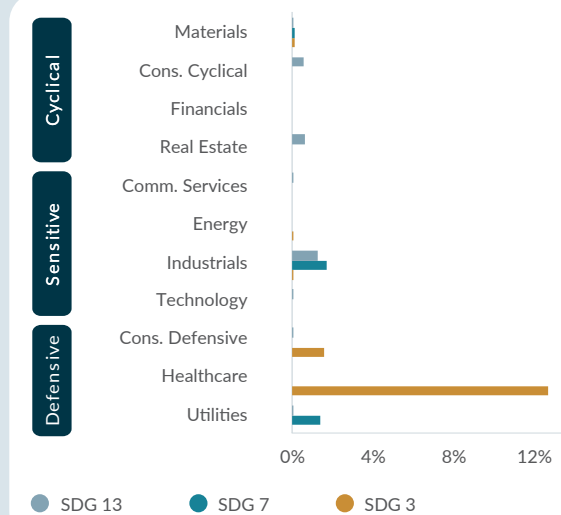
Carbon reduction pathway based on carbon intensity²⁶

Relative carbon intensity

Positive SDG revenue

²⁶ Source: MSCI, Morningstar, Northern Trust & ISS as of 31 May 2023.

²⁷ The total of all revenues derived from any of the thirteen social and environmental impact themes

²⁸ The total of all revenues derived from the six environmental impact themes including alternative energy, energy efficiency, green building, pollution prevention, sustainable water, or sustainable agriculture.

²⁹ The total of all revenues derived from the seven social impact themes including nutrition, sanitation, major diseases treatment, SME finance, education, affordable real estate or connectivity.

Disclaimer

Van Lanschot Kempen Investment Management (VLK IM) heeft een vergunning als beheerder van diverse ICBE's en ABI's en is bevoegd om beleggingsdiensten te verlenen en staat als zodanig onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten. Dit document wordt u slechts ter informatie aangeboden en biedt onvoldoende informatie om een beleggingsbeslissing te kunnen nemen. Dit document bevat geen beleggingsadvies, geen beleggingsaanbeveling, geen research, noch een uitnodiging tot koop of verkoop van enig financieel instrument, en mag dan ook niet als zodanig geïnterpreteerd worden. De hierin opgenomen visie is onze visie per de datum van dit document en deze kan, zonder voorafgaande mededeling, onderhevig zijn aan wijzigingen.

Beleggen brengt risico's met zich mee, u kunt uw inleg verliezen. De waarde van uw beleggingen is mede afhankelijk van de ontwikkelingen op de financiële markten. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst.

De informatie die is opgenomen in deze publicatie is uitsluitend bestemd voor algemene doeleinden. Deze publicatie is geen aanbod en u kunt aan deze publicatie geen rechten ontleen. Bij de totstandkoming van deze publicatie hebben wij de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht bij de selectie van externe bronnen. Wij kunnen niet garanderen dat de informatie van deze bronnen die in deze publicatie is opgenomen juist en volledig is of in de toekomst zal blijven. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid voor druk- en zetfouten. Wij zijn niet verplicht de informatie die we hebben opgenomen in deze publicatie te actualiseren of te wijzigen. Alle rechten ten aanzien van de inhoud van de publicatie worden voorbehouden, inclusief het recht van wijziging.

Overige informatie

Van Lanschot Kempen NV is statutair gevestigd aan de Hooge Steenweg 29, 5211 JN 's-Hertogenbosch, KvK nr. 16038212 met btw-identificatienummer NL001145770B01, is als bank geregistreerd in het Wft-register en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank NV (DNB), Postbus 98, 1000 AB Amsterdam, en de Autoriteit Financiële Markten (AFM), Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam. Eventuele klachten kunt u richten aan Van Lanschot Kempen NV of de afdeling Kwaliteit & Service van het hoofdkantoor, Postbus 1021, 5200 HC 's-Hertogenbosch.

Beethovenstraat 300
1077 WZ Amsterdam
Postbus 75666
1070 AR Amsterdam

T +31 20 348 80 00
E corporatesustainability@vanlanschotkempen.com
vanlanschotkempen.com/nl/duurzaamheid